PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 70 lir

Leto XXV. Št. 166 (7360)

TRST, sobota, 19. julija 1969

VESOLJSKA LADJA «APOLLO 11» PRISPE DANES V TEŽNOSTNO OBMOČJE LUNE

Še zadnje priprave za jutrišnji pristanek na Luni

Aldrin in Armstrong sta pregledala naprave v lunarnem modulu - Zagotovila iz Moskve, da «Luna 15» ne bo ovirala delovanja «Apolla 11» - Ni predvideno predčasno izkrcanje

HOUSTON, 18. — Nocoj ob 22.43 po italijanskem času je Edwin Aldrin stopil v cilinder, ki veže kabino «Apollo 11» z lunarnim modulom. Posamezne faze prehoda so oddajali po barvni televiziji. Aldrin je imel električno žarnico in jasno ga je bilo videti, ko je pregledoval sistem povezave med dvema voziloma, preden je odprl odprtino med njima. Odprtina ima premer 81 centimetrov.

Čez nekaj časa mu je sledil Armstrong. Oba sta ostala v notranjosti kabine LEM 90 minut ter pregledala posamezne naprave kabine, ki mora v nedeljo pristati na Luni.

Ko je Aldrin vstopil v LEM, je sporočil, da je vse v redu in da je notranjost kabine «zelo čista». Vesoljci so ugotovili, da je obroč, ki veže obe vozili, v popolnem redu. Po televiziji je bila videti notranjost kabine LEM popolnoma siva. Ob 23.32 po italijanskem času je bila ladja «Apollo» oddaljena 326.335 kilometrov od Zemlje in je letela s hitrostjo 3490 kilometrov na uro.

Sobotni program vesoljcev je naslednji: Ob 0.32 Armstrong pride v lunarni modul, kjer je petdeset minut prej Aldrin začel prve preglede. Ob 1.17, potem ko je ugotovil, da vsi aparati redno delujejo, se Aldrin vrne v komandni modul. Ob 1.24 se vrne tudi Armstrong in zapre se odprtina med dvema kabinama. Ob 1.32 nova barvna televizijska oddaja, ki traja petnajst minut. To pot pokažejo tudi Luno. Ob 5.02 vesoljci ležejo k počitku, ki bo trajal devet ur; poteklo je 60 ur od odleta. Ob 14.27 operacija za naravnavo tira. Ob 19.23 se prižge motor, ko je vesoljska ladja za Luno, in katera se postavi na parkirni tir okoli Lune. Ob 23.41 se znova prižge motor, da tir dobi obliko kroga.

Posadka ameriške vesoljske ladje «Apollo 11» se je zbudila danes ob 15.30 ob italijanskem času. Vesoljci so odšli na počitek ob 4.30 zjutraj po italijanskem času. Ko so se zbudili, je ladja letela s hitrostjo 3892 kilometrov na uro. Tedaj je bila oddaljena od Zemlje 279.532 kilometrov, od Lune pa 118.659 kilometrov.

Aldrin je voščil dobro jutro tehnikom v Houstonu, ki so takoj javili, da so dokončno opustili tretje naravnanje tira.

Na podlagi naročil treh vesoljcev in računov na Zemlji izhaja, da poteka na ladji vse v najboljšem redu. Vesoljska ladja bo jutri ob 13.30 prispela na področje, kjer se obe težnosti Zemlje in Lune izenačujeta. Dokler ne prispe do tega področja, se bo hitrost manjšala, zatem pa se bo začela postopoma večati, sproti ko se bo čutila težnost Lune.

Sinoči so iz vesoljske ladje «Apollo» oddajali televizijske slike v barvah. Oddaja je trajala 35 minut. Prvi del oddaje je bil posvečen notranjosti kabine, in trije vesoljci so obrazložili glavne aparate.

Po televizijski oddaji so vesoljci sporočili, da so kabli njihove televizijske kamere dovolj dolgi, da jo lahko nesejo s seboj v lunarni modul. Izjavili so, da bodo skušali posneti slike v notranjosti modula med televizijsko povezavo, ki se bo začela ob 1.52 v soboto po italijanskem času.

Predsednik Nixon je predlagal vesoljcem, da bi se pogovarjal z njimi med neposredno televizijsko oddajo kmalu potem, ko bosta Armstrong in Aldrin stopila na Luno. Pogovor bi utegnil trajati nekaj minut.

Sovjetski akademik Keldiš, ki je predsednik sovjetske akademije znanosti, je sporočil ameriškemu vesoljcu Bormanu, s katerim je govoril po telefonu, da kroženje «Lune 15» ne bo na noben način motilo poleta vesoljske ladje «Apollo 11». Bormanu so zagotovili, da ga bodo obvestili, tudi če bodo nastale spremembe v poletu sovjetske sonde.

Borman je iz Houstona telefoniral v Moskvo v četrtek in vprašal profesorja Heldiša za pojasnila in je dobil zagotovila, da bo obveščen o vsaki morebitni spremembi programa. Borman je telefoniral tudi zavodu za sovjetsko ameriške odnose, kjer je bil gost med svojim nedavnim obiskom v Sovjetski zvezi. Dobil je pojasnila, da leti «Luna 15» okoli Lune od 13. ure včeraj po moskovskem času in da obkroži Luno v treh urah in 30 sekundah.

Borman je poveda časnikarjem, da so mu iz Moskve povedali, da bo «Luna 15» ostala na sedanjem tiru dva dni in da bodo sporočili vsako morebitno spremembo.

V Houstonu ugotavljajo, da podatki, ki so jih dobili iz Moskve, ustrezajo podatkom, ki so jih dobili od angleškega observatorija Jodrell Banku.

Predstavnik NASA je danes zanikal govorice, da bi utegnila Armstrong in Aldrin stopiti predčasno na Luno, in sicer ob 4.21 namesto ob 8.21 po italijanskem času. Izjavil je, da je izkrcanje dveh vesoljcev na Luni določeno za 8.21 po štirih urah počitka v kabini LEM. Ni pa izključil možnosti, da Armstrong in Aldrin pristaneta štiri ure prej na Luni in da želita rajši počivati po svojem «sprehodu».

Na tiskovni konferenci je ravnatelj nadzorovanja nad poletom vesoljske ladje «Apollo» Christopher Kraft izjavil, da ameriški vesoljski funkcionarji lahko postavljajo samo domneve o poslanstvu «Lune 15» in da je verjetno, da Rusi sledijo korak za korakom programu, «kakor bi lahko storili tudi mi». Kraft je izrazil mnenje, da se bo «Luna 15» vrnila na Zemljo. Sovjetska sonda je sedaj na tiru okoli Lune, ki gre od 133 do 286 kilometrov od Lunine površine.

Dejal je nato, da se vesoljci v ladji «Apollo 11» ne bodo mogli zanimati za «Luno 15», ker imajo preveč opravka, in je pripomnil, da po njegovem mnenju, ni bilo političnih razlogov za sovjetski vesoljski poskus.

Danes so trije vesoljci poročali na Zemljo o svojih vtisih. Na televizijskih slikah so se videla področja Sredozemlja, del Afrike in Azije do Pakistana in Perzijski zaliv.

Vesoljec Borman je na tiskovni konferenci izjavil, da je zelo zadovoljen nad odgovorom iz Sovjetske zveze, potem ko so vprašali informacije o poslanstvu «Lune 15». Dodal je, da bo dobil druge informacije, kdaj bo ta sonda zapustila svoj tir okoli Lune.

Posadka ladje «Apollo 11» ni bila še obveščena o sovjetskih pojasnilih, toda o tem jo bodo obvestili.

Borman in Kraft sta na zadevna vprašanja odgovorila, da imata vtis, da «Luna 15» ne bo pristala na Luni, temveč se bo vrnila na Zemljo. Borman je dodal, da je med svojim bivanjem v Sovjetski zvezi in med pogovori s Sovjeti dobil vtis, da imajo v Sovjetski zvezi zelo širok vesoljski program, ki vsebuje raziskovanje Lune kakor tudi planetov sončnega sistema.

Kraft je izjavil, da ni moč reči, ali je «Luna 15» vesoljska ladja, ki bi lahko imela človeško posadko. On in Borman sta poudarila, v zvezi s trenutkom, ki so ga v Sovjetski zvezi zbrali za izstrelitev svoje sonde, da tako ZDA kakor Sovjetska zveza morajo upoštevati ugodna časovna razdobja za izstrelitve proti Luni, in da je nebesna mehanika tista, ki določa dobe za istrelitev proti Luni. Na vsak način v krogih NASA nimajo nobene skrbi glede morebitnega trčenja med ladjo «Apollo 11» in «Luno 15».

Observatorij v Jodrell Banku je ujel danes novo vrsto znakov sovjetske sonde «Luna 15». Ravnatelj observatorija Bernard Lovell je izjavil, da še vedno nič ne vedo o nalogah te sonde. Lovell je tudi izključil možnost trčenja med sovjetsko sondo in ladjo «Apollo 11». Pripomnil pa je, da ne izključuje možnosti, da «Luna 15» spusti kabino na Luno, vendar je dodal, da se mu to zdi neverjetno. Dejal je, da je zelo težko postavljati domneve zaradi popolnega pomanjkanja informacij iz Sovjetske zveze. Po njegovem mnenju ni moč izključiti, da gre za prvega od vrste poizkusov za avtomatično reševanje. Dalje je dejal, da sovjetski znanstveniki verjetno čakajo, da bo sonda v najboljšem položaju za pristanek.

Agencija Tass je objavila poročilo, iz katerega se da sklepati, da «Luna 15» nima druge naloge nego krožiti okoli Lune. Inženir Karicki piše, da je «Luna 15» «nov sovjetski umetni satelit, ki je peti te vrste», in ki ima nalogo krožiti okoli Lune. Namen teh satelitov je izčrpno proučiti Luno in prostor okoli nje. Članek dela zatem razliko med umetnimi sateliti Lune, ki krožijo okoli nje, in sondami, ki lahko mehko pristanejo na Luni. Na podlagi teh poročil postavljajo opazovalci štiri domneve o poslanstvu «Lune 15»: 1. «Luna 15» čaka «nekaj»: Američane ali kak drug sovjetski satelit. 2. Satelit čaka primeren trenutek in bo jutri pristal. 3. Na Luni je že pristal sovjetski lunarni modul in nekaj robotov je v akciji. «Luna 15» bo ostala na tiru okoli Lune, kakor bo to storil ameriški «Apollo», in bo v soboto zopet sprejela svoj modul, da ga zopet ponese na Zemljo. 4. Poizkus ni bil uspešen in so objavili verzijo o «Luni 15» kot navadnem Luninem satelitu.

V nedeljo popoldne, 20. julija, se bo modul «Eagle» ločil od matične ladje, na kateri bo ostal Collins. Tedaj bo Luna oddaljena 15 kilometrov od te kabine. Armstrong in Aldrin se bosta polagoma približevala Luni. Prižgala bosta zaviralno raketo. Horizontalna hitrost se bo postopoma manjšala, vertikalna pa se bo večala. V višini 152 metrov nad Luno pa bo Armstrong prižgal zaviralno raketo, ki bo zmanjšala hitrost padanja, in končno bo pajek pristal na Luni.

Komandna dvorana tehnikov NASA v Houstonu za zbiranje podatkov, ki jih oddaja «Apollo 11»

Napovedane spremembe v sajgonski upravi

SAJGON, 18. — V južnovietnamski prestolnici so uradno sporočili, da bo prišlo v kratkem v vladi ministrskega predsednika Tran Van Hounga do važnih sprememb. V vlado bodo poklicane številne «ugledne osebnosti» z namenom — kot je povedal uradni glasnik — da bi vlada «na zadovoljiv način ustrezala sedanjemu položaju».

Vsekakor gre za nov poskus utrditve menjave Thieujeve oblasti, ki naj bi postala bolj «priljubljena» ljudstvu. Ne bo pa šlo nikakor za odprtje na levo», ki ga v Sajgonu zahtevajo nekateri liberalni in budistični krogi. Imena osebnosti, ki bodo vstopile v vlado, niso bila še javljena. Javili pa so, da ne misli sedanji vladni predsednik Tran Van Huong podati ostavke, kljub ostrim kritikam, katerim je bil podvržen v Sajgonu in kljub temu, da je spodnji dom sajgonskega parlamenta izglasoval proti njemu nezaupnico.

Sajgonska vlada je danes, ob priliki obletnice ženevskih sporazumov, sprožila novo «mirovno» pobudo: «slovesno» je povabila severnovietnamske oblasti na «resna in neposredna pogajanja» o problemu združitve obeh Vietnamov. Do združitve naj bi po mnenju sajgonskih voditeljev prišlo s splošnimi volitvami, ki naj bi potekale pod mednarodnim nadzorstvom. V pričakovanju dneva združitve — se nadaljuje izjava kolaboracionistične vlade — se lahko dve strani sestaneta za proučitev razvoja odnosov med obema področjema.

Propagandistični značaj današnje pobude je še bolj jasno razviden iz drugega dela izjave, ki govori o «komunistični agresiji proti Južnemu Vietnamu» in o nevarnosti, da Južni Vietnam «pade v komunistične roke».

Premirje na bojiščih, ki se je začelo 19. junija, se medtem nadaljuje. Tudi danes je prišlo samo do sporadičnih spopadov, osvobodilne sile pa so preteklo noč obstreljevale samo osem južnovietnamskih oporišč. Pet raket je padlo tudi na predmestje Sajgona in povzročilo smrt dveh oseb, medtem ka sta bila dva civilista ranjena.

NEW YORK, 18. — Varnostni svet OZN se je sestal danes zvečer, da bi proučil obtožbe Zambije proti Portugalski. Po teh obtožbah naj bi portugalske enote iz Mozambika napadle zambijsko ozemlje.

MOSKVA, 18. — Agencija TASS poroča, da so v Pekingu obsodili na smrt in usmrtili dva kitajska študenta, ki sta bila obtožena, da sta «izzivala avtoriteto predsednika Maocetunga».

RUMOR PROUČUJE ZBRANE PODATKE

PSI za nadaljevanje leve sredine PSIUP pa temu odločno nasprotuje

Napovedana stavka uslužbencev javnih lokalov
Poročilo CIGL o obnovitvi delovnih pogodb

RIM, 18. — Rumor je danes proučeval podatke, ki jih je zbral med posvetovanji včeraj in predvčerajšnjim z delegacijami KD, PRI, PSI in PSU v zvezi z vladno krizo. Kakor je sam izjavil, stremi za tem, da obnovi levosredinsko koalicijo. Rumor je izjavil, da so bila njegova posvetovanja «koristna», vendar pa mora vse podatke temeljito proučiti.

Vodstvo senatorjev PSI se je sestalo danes pod predsedstvom Pieraccinija. Pozneje so objavili izjavo, ki pravi, da so si izmenjali misli o sedanjem političnem stanju. Med razgovorom je prišla potrditev stališča, ki so ga zavzeli vodstvo in parlamentarne skupine PSI in ki ga je delegacija obrazložila Rumorju. Vodstvo skupine želi, naj bi se v najkrajšem času znova sestavila levosredinska vlada, ki naj nadaljuje izvajanje že začetega programa reform.

Tudi «nennijevska» skupina PSI se zavzema za obnovitev vlade leve sredine in namerava v tem smislu delovati v vodstvu stranke.

Parlamentarni skupini PSIUP pa sta po današnjem sestanku objavili poročilo, ki pravi, da «so ugotovili v poizkusu Rumorja, da obnovi štiristransko koalicijo, kakor da se ne bi nič zgodilo, prevzem velike odgovornosti do države, ki danes pričakuje velike politične izbire, ki naj ustrezajo življenju vrenju družbe, ki ga označujejo zahteve delavcev.

Danes so objavili tudi dokument centralnega komiteja PSIUP, ki so ga odobrili včeraj. V dokumentu se poudarja, da sedanje politično stanje označuje globoka kriza leve sredine, katere izvor so borbe, ki zavzemajo vedno večji obseg. Ta kriza je obvladovala demokrstjanski kongres, je bila odločujoča pri izbiri ACLI in je pripeljala do neuspeha socialistične združitve in padec Rumorjeve vlade.

Spričo razkola desnice PSI in ustanovitve PSU, ki naj bi italijansko politično os še dalje pomaknila na desno, je PSIUP mnenja da odgovor sil PSI, ki so zavrnile to linijo, ne more biti v obnovitvi leve sredine v kakršni koli obliki, kar bi bilo še huje po zadnjem stališču, ki sta ga zavzeli PSU in PRI. Centralni komite PSIUP poziva te sile PSI, naj prispevajo k okrepitvi enotnosti vseh levih sil, socialističnih, katoliških in komunističnih, da se v kali zatre vsaka avtoritarna nevarnost in da se uresniči leva alternativa.

Uslužbenci javnih lokalov so prekinili pogajanja za obnovitev delovnih pogodb in so razglasili vsedržavno stavko za 26. in 27. julija.

Sindikalni urad CGIL je objavil poročilo, v katerem javlja, da je v letošnjih prvih sedmih mesecih bilo zainteresiranih 700.000 delavcev pri obnovitvi delovnih pogodb. Za druge kategorije, katerih pogodbe zapadejo letos, ali so že zapadle letos in ki jih je treba obnoviti, so se začela ali so v teku posvetovanja delavcev, da se dogovorijo o osnovnih zadevah. Za nekatere kategorije so že napovedana pogajanja, za druge pa bodo sindikalne organizacije predložile zahteve v prihodnjih dneh.

Rey v Parizu

PARIZ, 18. — Danes je dospel v Pariz predsednik komisije EGS Jean Rey, ki se je v Quay d'Orsayu sestal s francoskim zunanjim ministrom Schumannom, popoldne pa še s predsednikom republike Pompidoujem in vladnim predsednikom Chabanom Delmasom. Po sestanku s Schumannom je Rey časnikarjem dejal, da ga je ta sprejel «zelo prijateljsko» in da sta se skupaj pogovorila o vseh problemih evropske skupnosti.

Iz Pariza se je medtem vrnil v Amsterdam nizozemski zunanji minister in predsednik ministrskega sveta EGS Joseph Luns, ki je imel včeraj razgovore s francoskimi voditelji. Ob prihodu na letališče je med drugim dejal, da je beseda «veto» izginila iz slovarja francoske diplomacije in da je nova pariška vlada zavzela do EGS bolj elastično stališče.

Zahodna Nemčija za razširitev EGS

BERN, 18. — Državni podtajnik za parlamentarne zadeve pri zahodnonemškem zunanjem ministrstvu Gerhard Jann je na tiskovni konferenci v Bernu izjavil, da je Zvezna republika Nemčija naklonjena razširitvi Evropske gospodarske skupnosti. Dodal je, da bi morala imeti vsaka država možnost sodelovati v skupnosti in določiti tudi obliko svojega sodelovanja. Jann je tudi napovedal, da ima bonska vlada namen predložiti nekaj predlogov za rešitev še odprtih vprašanj v okviru EGS.

Heinemannov obisk v zahodnem Berlinu

ZAHODNI BERLIN, 18. — Predsednik Zvezne republike Nemčije Gustav Heinemann je na tridnevnem obisku v zahodnem Berlinu, kjer se je danes v občinski palači podpisal v zlato knjigo. Na kratki slovesnosti je novi zvezni predsednik dejal, da Berlin ne sme nikakor pomeniti ovire na poti pomiritve in sporazuma z vzhodnimi sosedi. Po Heinemannovem mnenju mora nasprotno Berlin že zaradi svoje politične in geografske lege postati preizkusni kamen pomiritve, ki si jo želijo vsi evropski narodi.

Heinemann je svaril pred politiko, ki temelji na iluzijah, ter izrazil mnenje, da je treba gledati na stvari tako, kot so v resnici. Ena od teh resnic je po njegovem neuničljiva volja zahodnih Berlinčanov, da še naprej živijo v političnem in družbenem sistemu, kakršnega je začrtala zvezna ustava. Druga od teh resnic, ki jo je treba upoštevati, pa je upravičena želja vzhodnih sosedov po varnosti.

Heinemann je končno omenil še problem mladine in v tej zvezi trdil, da nikakor ne more dati zgolj negativne ocene sedanjem nemiru, ki so ga pokazale mlade generacije. Nasilje nikakor ni demokratični argument — je dejal — vendar tudi poziv na red iz same in enostavne ljubezni za red ni noben dokaz politične modrosti.

KARAČI, 18. — V Karaču so sporočili, da je danes prenehala delovati ameriška baza v bližini Pešavara, s katere so poslušali sovjetska tajna telefonska sporočila. Pakistanska vlada je namreč sklenila, da ne obnovi pogodbe za najem baze, ker bi bilo to v nasprotstvu s prijateljskimi odnosi, ki jih Pakistan vzdržuje s Kitajsko in s SZ. V bazi je bilo nameščenih kakih tristo Američanov.

ŽE ZAKLJUČENA VOJNA V SREDNJI AMERIKI?

Dosežen med Salvadorjem in Hondurasom sporazum za prekinitev sovražnosti

Posebna komisija OAD bo zagotavljala spoštovanje premirja
Vojna je v štirih dneh povzročila 2.400 mrtvih

WASHINGTON, 18. — Kaže, da bo vojna med Salvadorjem in Hondurasom prešla v zgodovino, z nazivom «štiridnevna vojna». Danes je bil namreč med sprtima državama dosežen sporazum za ustavitev sovražnosti, ki je stopil v veljavo ob 22. uri (po našem času).

Sporočilo o doseženem sporazumu je dal generalni tajnik Organizacije ameriških držav, kateremu je vest sporočila posebna komisija OAD, ki je imela nalogo posredovati med obema državama.

Po dosedanjih vesteh predvideva sporazum štiri točke: 1. takojšnjo ustavitev ognja; 2. umik oboroženih sil obeh držav na položaje izpred izbruha sovražnosti; 3. medsebojna jamstva za varnost obmejnih prebivalstev; 4. nadzorstvo mednarodne komisije nad obmejnim področjem.

Bil je tudi določen rok za umik sil obeh držav, in sicer 96 ur po prekinitvi ognja.

Sporazum o premirju je odobrila začasna posvetovalna komisija OAD, ki ji predseduje kolumbijski veleposlanik Carlos Holguin. Komisija je tudi določila 70 civilnih in vojaških opazovalcev, ki bodo nadzorovali umik čet in zaščitili civilna prebivalstva na obeh straneh meje.

Doslej ni še vesti o tem, kako obe strani spoštujeta postavke sporazuma o premirju. Pač pa so se ves dan križala sporočila o poteku vojne, ki so si bila kot po navadi diametralno nasprotna.

V honduraški prestolnici Tegucigalpi se je govorilo o velikih zmagah honduraške vojske in letalstva. Honduraški generalni štab je izdal uradno poročilo, v katerem je trdil, da «salvadorske enote zapuščajo zasedene položaje ter puščajo na terenu številne žrtve». Poročilo je tudi trdilo, da je bilo «salvadorsko letalstvo uničeno, medtem ko se invazorji umikajo pred honduraškimi letali».

V Salvadorju je generalni štab vojske odločno zanikal trditve, po katerih naj bi honduraške enote prodirale na salvadorsko ozemlje, češ da gre za «propagandno vojno». Nasprotno je generalni štab izjavil, da so salvadorske enote zasedle honduraška mesta Nueva Ocotepeque, Valladolid, Juaritan, Junizal, Garidal, Aramezina in Alariza. Nueva Ocotepeque — je še trdilo poročilo salvadorskega generalnega štaba — je bila spremenjena v bazo za operacije salvadorskih enot, ki prodirajo proti Tegucigalpi.

V salvadorskih vojaških krogih so sporočili tudi, da je med silovitimi boji na treh frontah v zadnjih 24 urah umrlo najmanj 300 vojakov. Skupno število žrtev od začetka vojne je tako naraslo na približno 2.400: od teh je okrog 1.700 honduraških vojakov.

Na severovzhodni in na severni fronti je bil v zadnjih urah pred premirjem skoraj popoln zastoj bojev zaradi izredno slabega vremena in dežja, ki je spremenil vse ceste v prava močvirja.

Zahodnonemški tisk o Tepavčevem obisku

BONN, 18. — Zahodnonemški listi so objavili vest o obisku jugoslovanskega ministra Mirka Tepavca, ki bo v zahodnonemški republiki od 27. do 29. julija. Pri tem poudarjajo, da je obisk zunanjega ministra SFRJ Mirka Tepavca povračilo za obisk zahodnonemškega zunanjega ministra Willyja Brandta. Listi predvidevajo, da bodo teme jugoslovansko - zahodnonemških razgovorov dvostranska vprašanja. S tem v zvezi navajajo, da bo v teku obiska državnega tajnika za zunanje zadeve Mirka Tepavca v Bonnu podpisan sporazum o kulturnem sodelovanju med obema državama. Pričakuje se, kot navaja tisk, da bo med razgovori proučen tudi problem jugoslovanskih delavcev, ki jih je, kot trdi «Süddeutscher Zeitung», 226.300. Na razgovorih bo vsekakor prišlo tudi do izmenjave mnenj o jugoslovanskih zahtevah v zvezi z Evropskim skupnim tržiščem in o možnostih za sklicanje splošne evropske konference o varnosti.

Bašev v SZ na uradnem obisku

MOSKVA, 18. — Bolgarski zunanji minister Ivan Bašev je dospel danes v Moskvo, kjer bo ostal teden dni na uradnem obisku. Bašev, ki bo obiskal še druga sovjetska mesta, se je sestal z zunanjim ministrom Gromikom. Temu so danes podelili — kot poroča agencija TASS — naslov «heroja socialističnega dela».

BEOGRAD, 18. — Na povabilo predsednika socialistične republike Jugoslavije Tita bo maroški kralj Hasan II. obiskal Jugoslavijo od 8. do 13. avgusta letos. Zvezni izvršni svet je z zadovoljstvom pozdravil ta 12. obisk Hasana II. in izrazil upanje, da bo to značilen doprinos k razvoju prijateljskih odnosov in vsestranskega sodelovanja med SFRJ in kraljevino Marokoo.

BEOGRAD, 18. — Danes je predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič ločeno sprejel na vljudnostnem obisku francoskega poslanika Francforta, grškega poslanika Tetenesa, švicarskega poslanika Kellerja, švedskega poslanika Finnmarka in perujskega poslanika Carlosa Vasquesa Ayllona. Predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič je sprejel tudi na poslovilnem obisku poslanika ČSSR Ota Klička.

Odbita zahteva o izročitvi Penavića

München, 18. — Bavarsko državno sodišče je pozno ponoči odbilo jugoslovansko zahtevo o ekstradiciji Anteja Penavića. Bavarsko ministrstvo za pravosodje je sporočilo, da se primer lahko še enkrat prouči, če se med Zvezno republiko Nemčijo in Jugoslavijo zaključi sporazum o ekstradiciji, ali če bodo izročeni novi dokazi o Penavićevi krivdi. Predstavnik bonske vlade je danes izjavil, da je bil jugoslovanski poslanik Rudolf Čačilović povabljen na zunanje ministrstvo, kjer mu bodo pojasnili zahodnonemško stališče o Penavićevem primeru.

Prejšnji teden so se jugoslovanski in zahodnonemški predstavniki sestali v Bonnu in izrazili zainteresiranost za sklepanje sporazuma o vzajemni pravni pomoči in o ekstradiciji v kriminalnih primerih.

V RIMU GOVORIJO TUDI O MOŽNOSTI RAZKOLA

Razprava na kongresu CISL v skrajno napetem ozračju

Ko je tajnik sindikata kovinarjev nagovoril delegate s «tovariši» se je pričel pretep Zahteva, naj se zamenja dosedanje sindikalno vodstvo - Saragatova brzojavka

RIM, 18. — V ozračju skrajne napetosti se nadaljuje v Rimu vsedržavni kongres CISL. Razprava poteka predvsem o poročilu generalnega tajnika Bruna Stortija, ki je vodil CISL zadnjih dvajset let in mlajšimi sindikalisti, ki so se zbrali okoli vidnih sindikalnih voditeljev, predvsem pa najmočnejše kovinarske sindikalne organizacije FIM-CISL, ki so predložili dokument «florentinskih prijateljev», v katerem se te močne struje, za katere kaže, da imajo večino delegatov, zavzemajo za sindikalno enotnost in večjo angažiranost sindikata v političnem življenju ter pri tem kritizirajo dosedanjo sindikalno politiko vsedržavnega vodstva CISL. «Florentinski prijatelji» so sploh mnenja, da se mora sindikalno vodstvo Stortija zamenjati in nadomestiti s takim, ki bo zajamčilo uresničitev politike, ki je začrtana v osnovni listini sindikata.

V razpravi je namreč več delegatov opozorilo na razliko med izraženimi načeli in načinom, kako se sindikalna dejavnost usmerja v praksi. Pri tem je mnogo kritik padlo na račun Stortija in sploh vsega «demokrščanskega» vodstva v CISL.

Do ostrih spopadov in pretepa, ob koncu katerega so morali delavci odnesti enega izmed delegatov, Natolija, v bolnišnico zaradi dobljenih ran v glavo, je prišlo med govorom zveznega tajnika Baldinija. Predsedstvo kongresa je bilo večkrat prisiljeno priskočiti na pomoč redarjem v dvorani, ki so jo sami izkupili, na kar je prekinilo delo kongresa, kar pa ni rodilo zaželenega rezultata: delegati so šli na ulico, kjer se je pretep med zagovorniki različnih struj nadaljeval in še bolj zaostril. Pri tem je, zgleda, bil ranjen še neki drugi delegat.

Kongres je nato nadaljeval svoje delo pozno zvečer. Nadaljeval se bo tudi danes, ker je k razpravi vpisanih še več delegatov.

Med najvažnejšimi govorniki moramo zabeležiti tajnika sindikata kovinarjev Paganija. Ta je razburil «desničarski» del delegatov, ki bolj pasivno zagovarjajo sindikalno politiko «demokrščanskega» vodstva CISL, že s prvo besedo. Delavce v dvorani je namreč nagovoril z besedo «tovariši». Tedaj je «konservativna» struja začela kričati, padlo je nekaj krepkih besed, za besedami pa so spregovorile pesti. Pagani je zahteval od Stortija in drugih voditeljev, naj zapustijo vodilna mesta in jih prepustijo drugim, ki bodo sposobni voditi naprednejšo sindikalno politiko.

Spomnil se je padlih članov CISL v Avoli in poudaril zahtevo sindikata, da se policija mora razorožiti med delavskimi in sindikalnimi borbami. Obsodil je nato «vrzel oblasti, ki so jo zapustili sindikati spričo novih problemov, ki jih družbi postavlja vedno bolj napadalni kapitalizem». Stortija pa je obtožil, da ni znal izkoristiti «borbenega potenciala v tovarnah» in poklicati delavski razred k boju, ko je bilo treba.

Član tajništva Marcone je poudaril misel, da se spopad med dvema linijama na kongresu CISL ne načel in njih uresničevanja v praksi. Med tema dvema pojmoma ne sme biti protislovij

Poudaril je potrebo po sindikalni enotnosti in zahteval pripravljenost CISL za čimbolj borben nastop v jesenskih sindikalnih borbah.

Glede enotnosti v CISL pa je dejal, da je «važna sindikalna enotnost, ne pa enotnost v CISL». Ta, je dejal, «mora priti na sestanek z jasnimi idejami in ni važno, čo bo tedaj enotna.»

O Stortijevem govoru se je diplomatsko izrekel predsednik ACLI Gabaglio, ki je dejal, da bo največ rezultatov rodila razprava.

Kongresu je včeraj poslal svojo brzojavko predsednik republike Saragat, ki je kongresistom zaželel veliko uspehov.

V OSPREDJU POLEMIKA O DEFREGGERJEVEM PRIMERU

Čelni napadi desnice ob molku uradnih krogov

Medtem ko katoliški krogi skušajo rešiti pomožnega škofa, ga nacisti primerjajo Kaplerju

BONN, 18. — Polemika o primeru münchenskega pomožnega škofa Defreggerja se je v Nemčiji v zadnjih dneh ponovno razplamtela. Na eni strani so katoliški krogi, ki skušajo zagovarjati bivšega kapetana nemške «wermacht», na drugi pa desničarji, ki hočejo prav tako izkoristiti polemiko v svoje reakcionarne namene.

Zelo zanimivo je, na primer, kaj piše «Deutsche Wochenzeitung», ki zagovarja teze skrajne desnice. Ta tednik je objavil članek z naslovom: «Nemški škof — vojni zločinec, ali dokaz pristranosti prava». Kaj pravzaprav pomeni za nemške desničarje pojem «pristranost prava»? Za njihovo tezo ni posebno pomembno dejstvo, da skušajo opravičiti nacistične represalije v Italiji, Jugoslaviji in drugod zaradi partizanskih akcij proti nemškim enotam. Ni niti pomembno in važno dejstvo, da ti nacistični krogi obtožujejo italijanske «partizanske komuniste», da so se borili proti nemškim enotam, ki so skrbele za oskrbo svojih sobojevnikov in za sanitarno službo. Ne gre niti upoštevati obtožbe teh krogov, da so se ti italijanski partizani borili proti Nemcem s prav takšno «krutostjo», kot jugoslovanski partizani, ki so bili po mnenju teh nacističnih predstavnikov še hujši kot sovjetski. Pri vsem tem, se pravi pri tej polemiki, bivših nacistov, je v zadevi pomožnega škofa Mathiasa Defreggerja zelo važna pravzaprav le ta ugotovitev: V Gaeti — pravi omenjeni tednik, — sta zaprta že 24 let Walter Raeder in Herbert Kapler, ki sta bila obtožena enakih zločinov kot škof Defregger. List pripominja, da bi Raeder lahko postal svoboden, samo če bi bil škof.

To je seveda polemika gledana skozi prizmo nacističnih krogov Defregger, Raeder in drugi so v časih, ko je Hitler skušal podjarmiti Evropo, verno in zvesto služili svojemu gospodarju. Bili so morda več ali manj zagrizeni nacisti, toda vsi so po svojih močeh skušali prispevati k zmagi nacističnega režima v Evropi. Kapetan Defregger je imel več sreče kot njegovi kolegi. Nacistični tednik pripominja v tej zvezi: «Leta 1964 je italijanska vlada izročila državnemu tožilstvu v Frankfurtu dokumentacijo, ki je zadevala umore v Filettu. Frankfurtsko tožilstvo je začelo preiskavo proti Defreggerju, toda ta, je medtem postal bogoslovec in nato je bil posvečen za katoliškega duhovnika in potem škofa, in sicer s posebnim priporočilom papeža Pavla VI. Na kraju je Defregger postal generalni vikar in danes je pomožni münchenski in frajsinski škof. V tistem trenutku je zadeva v Filettu postala več kot nerodna in so zato ukinili kazenski postopek.

Vse to kar smo do sedaj navedli so pravzaprav komentarji desničarskih krogov, ki skušajo prav na ta način prisiliti oblasti, cerkvene dostojanstvenike in druge, da bi korenito spremenili svoj odnos do nacističnih zločincev, ki jih je v zvezni republiki še mnogo in ki se v današnjih pogojih ne morejo že uveljaviti. Gre torej za čelni napad reakcionarnih fašističnih krogov, na današnji režim v Zahodni Nemčiji. Na ta napad pa prizadeti odgovarjajo zelo previdno. Pravzaprav se omejujejo na pojasnilo, ki ga je dal javni tožilec, ki je vodil preiskavo o Defreggerjevem primeru. Po mnenju javnega tožilca je bivši kapetan Defregger samo posredoval svojim nižjim organom ukaz divizijskega poveljstva. Ker pri tem ni pokazal neke posebne krutosti, je prekršek, ki ga je domnevno zagrešil, že zastarel. Zahodnonemške oblasti se zadovoljijo s to ugotovitvijo in sploh nočejo načenjati nobenega podobnega vprašanja. Ker pa je afera škofa Defreggerja povzročila v zahodnonemškem javnem mnenju veliko zanimanje, se vedno bolj postavlja v ospredje vprašanje, kako vsaj deloma zadostiti v tem in drugih primerih pravici.

Dvajset otrok utonilo v reki Loire

PARIZ, 18. — Strašna žaloigra se je odigrala danes popoldne v kraju Juigny sur Loire, kakih 12 km od Angersa. 24 dečkov in deklic neke kolonije se je igralo na bregu reke Loire, ko se je nenadoma sloj peska pogreznil pod njimi. Malčke je takoj nato pogoltnil val reke. Reševalcem se je posrečilo, da rešijo iz valov štiri otroke. Trupla drugih osmih malčkov so našli pozneje. Oblasti menijo, da so vsi ostali «pogrešani».

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Odtegljaji na plači zaposlenih upokojencev

Čeprav počasi, morda prepočasi, vendar pa prihajajo določbe novega pokojninskega zakona do svoje praktične uveljavitve. Priznati moramo, da smo komaj na začetku te uveljavitve, kajti marsikdo, ki se je zadnje čase obrnil na socialni zavod, da bi rešil ta ali oni primer predviden po novem zakonu, je dobil odgovor: «Nimamo še točnih navodil.» Tak odgovor je seveda vzbudil nejevoljo marsikaterega našega čitatelja nad počasnostjo našega birokratskega sistema in svojo nejevoljo nam izpričuje tudi čitatelj S. L. v sledečem pismu:

V novem zakonu so za nas upokojence, ki nadaljujemo z delovnim razmerjem, predvidene bolj ugodne določbe kot v prejšnjem zakonu, ko nam je bila odvzeta pokojnina. Vendar že po skoro treh mesecih od izida novega zakona mi delodajalec še vedno odtrguje pokojnino na podlagi prejšnjega zakona ker, kot sam pravi, ni prišlo o tem problemu še do ustrezne ureditve. Rad bi s strani našega dnevnika dobil kako bolj spodbudno vest, ki zanima mene in toliko drugih upokojencev, ki še nadaljujejo z delovnim razmerjem. Kdaj in kako bo prišlo do dokončne ureditve tega perečega problema,

Vsi upokojenci, ki nadaljujejo z delovnim razmerjem imajo v svoji pokojninski knjižici poseben formular, na podlagi katerega jim je delodajalec izračunal odvzem pokojnine. V pričakovanju, da socialni zavod zamenja stari formular z novim na podlagi novih zakonskih določb, mora delodajalec s prihodnjim mesecem začasno izračunati odvzem pokojnine po novih določbah, na podlagi starega formularja. Tisti delodajalec, ki je od 1. maja do danes zaračunal odvzem pokojnine še vedno po starem zakonu, mora z naslednjim mesecem napraviti ponoven obračun po novih določbah in izplačati upokojencu razliko, ki gre njemu v prid.

Kako se bo torej s prihodnjim mesecem zaračunal odvzem pokojnine? Vzemimo primer upokojenca, ki nadaljuje z delovnim razmerjem in ki ima pravico do 50.000 lir mesečne pokojnine, nima pa v breme nobenega družinskega člana. Pokojnina se najprej, kot novi zakon predvideva, poviša za 10 odstotkov, tako da pridemo do zneska 55.000 lir. Temu znesku se odtrga višina minimalne pokojnine 23.000 lir. (Za upokojence nad 65 let 25.000 lir). Dobljeni znesek 32.000 lir se pomnoži z od INPS določenim koeficientom 0,01923. Dobi se znesek 615 lir, ki predstavlja odtegljaj pokojnine za vsak delovni dan. Ta dnevni odtegljaj pomnožimo s številom delovnih dni, **ko** je upokojenec dejansko delal. Če je upokojenec delal dejansko vseh 26 dni v mesecu, mu bo od plače odvzetih 16.000 lir pokojnine. Če bo recimo kak mesec delal le 10 dni mu bo od plače odvzetih le 6.150 lir.

Za bivše obrtnike, trgovce in kmečke delavce, ki so bili upokojeni kot neodvisni delavci, ki pa sedaj nadaljujejo z delovnim razmerjem kot odvisni delavci, se začasno zaračuna odvzem pokojnine kot v prejšnjem mesecu. Razlika je le v tem, da se pri njih odtrga minimalna pokojnina le v višini 18 tisoč lir in ne v višini 23.000 ali 25.000 lir kot to velja za upokojence bivše odvisne delavce.

Na koncu naj še omenimo, da ni predviden noben odtegljaj za tiste upokojence, ki prejemajo le minimalno pokojnino. Poudariti še moramo, da je gornji način obračunavanja le začasen, in sicer dokler ne bo socialni zavod izdal in pridružil pokojninski knjižici novih obrazcev. Verjetno, da bodo takrat potrebna nova izračunavanja in novi popravki k sedaj ugotovljenim zneskom.

Himna človeku

BEOGRAD, 18. — Beograjski skladatelj Vojislav Kostić, avtor balad, posvečenih Teodorakisu in Vietnamu, je posvetil svojo zadnjo kompozicijo, «Himno človeku», zgodovinskemu trenutku prvega človeškega izkrcanja na Luni. Glasbeni tekst je napisal književnik Božidar Timotijević, kompozicija pa je bila posneta v beograjskem studiju v interpretaciji Vere Vuco. S to glasbo bo beograjski radio pozdravil prvi človeški korak po zemeljskem satelitu 21. julija. Da se dosežajo svojstveni učinki, se v kompoziciji uporabljajo tudi naravni šumi morja in vetra, slišijo se tudi naravni zvoki spusta rakete, izkoriščeni so pa tudi elektronski zvočni učinki. V želji, da bi se tudi druge radijske postaje izven Jugoslavije pridružile pozdravu, je bil trak s posnetkom kompozicije poslan vsem večjim radijskim postajam v Evropi.

ST. PETERSBURG (Florida), 18. — Posadka ladjice «Ra» je sklenila, da ne bo zapustila krova in da bo nadaljevala plovbo proti Ameriki. Thor Heyerdahl je izjavil, da je trdnost slojev iz trslja taka kot je bila ob začetku splavitve in da posadka razpolaga z zadostnimi količinami hrane. Moštvo bo poskrbelo za popravilo poškodb, ki so jih prizadejali viharji v zadnjih dneh. Poveljnik ladjice pa je vseeno pripomnil, da moštvo posadke spi vsako noč na jahti «Shenandoah».

BELA IN ČRNA AFRIKA

R STRANJ

Nekdanja angleška srednja Afrika

O sestavljanju in razstavljanju federacij

9.

Meje v današnji Afriki, babilon držav in državic, ki se gnetejo ob obalah, so dediščina ogromnih belih posestev, ki so se raztezala od enega konca kontinenta do drugega, brez vmesnih meja ker se je tako splačalo gospodarjem. Ko pa se je začel črnski duh prebujati in so črnci začeli govoriti o svobodi, so postale ogromne posesti nevarne.

Če bi se njihovi prebivalci združili in složno sodelovali, bi njihova pest v kratkem postala močnejša od včerajšnjih gospodarjev. Francozi in Angleži potrebujejo še danes bogastva svojih nekdanjih posestev. Da jih ne izgubijo, so se morali prilagoditi novim okoliščinam; morali so jim priznati neodvisnost, preden bi si jo sami vzeli.

Darovana neodvisnost je dosti manj vredna od vzete, priborjene svobode. Da se jim ne bi bogastvo izmuznilo iz rok, so se kolonialisti preoblekli v neokolonialiste. Dali so neodvisnost svojim posestim, toda vsakemu koščku posebej, tako da so postali svobodni afriški narodi dosti šibkejši.

Nova ozemlja so bila navadno tako začrtana, da so bila odvisna gospodarsko druga od drugega in vse skupaj od prejšnje matične države.

Nekdanji gospodar se danes imenuje uradno le «sodelavec» ali «podpornik». Ta sprememba je nastala po drugi svetovni vojni, in spremenilo se je v bistvu zelo malo. Pred vojno se je lahko reklo, da sta bili prestolnici črnega kontinenta London in Pariz, po vojni pa se jim je dodal še Washington, ki je z umnim ribarjenjem v kalnem marsikje nadomestil svoje evropske kolege.

Zadnje čase sta se na seznam priključili tudi Moskva in Peking, a doslej nista žela velikih uspehov, zato se lahko mirno trdi, da vse afriške revolucije, vsi državni udari, upori in umori, o katerih slišimo skoro vsak dan, so le boj za oblast med ZDA na eni strani in Francijo ter Anglijo na drugi, ali pa boj za oblast med afriškimi narodi na eni strani in ZDA, Francijo in Anglijo na drugi.

V ta okvir spada nekdanja angleška srednja Afrika, ki je danes razcepljena v tri neodvisne države: v Zambijo, Malavi in belo Rodezijo. Zambija je bogata z rudami, Malavi ima obilo delovnih rok, Rodezija pa ima močno belo manjšino.

Vse tri skupaj so bile kot velika družina, v kateri so bile naloge razdeljene složno med belci, črnci pa so delali povsod enako; delali in molčali.

Dežele so mejile med seboj, sestavljale so neko celoto in kmalu se je začelo govoriti o njihovi federaciji, ki bi izkoriščala bogastva posameznih pokrajin za umnejši razvoj celote. Po drugi svetovni vojni so ti načrti dobivali dokončno obliko; obliko črnega telesa z belo glavo.

V vseh treh deželah je živelo 6 milijonov in pol Afričanov in 200.000 belcev. Tri četrtine teh je živelo v Južni Rodeziji, nekaj nad 40.000 v Severni Rodeziji in 4.703 v Njasi.

Leta 1953 je bilo določeno ljudsko glasovanje, referendum, glede oblikovanja federacije. Glasovanje je potekalo v duhu demokratičnih načel, katera so Angleži uporabili do svojih varovancev. Od šestih milijonov črncev jih je lahko glasovalo 429; belcev pa je volilo skoro 50.000.

O izidu volitev ni treba govoriti, ker Angleži so vedeli, kaj hočejo in kar so hoteli, so navadno tudi dosegli, vsaj pri Afričanih jim je to uspelo. Ko so se pomerili z ZDA, so imeli manj sreče.

Črnci so takrat zahtevali, naj bi jim bile dane iste možnosti kot nigerijskim črncem; ni jasno, če so verjeli, da je bila Anglija drugje zmožna poštenejše politike, kajti danes nimajo svojim nigerijskim sotrpinom nič kaj zavidati. Angleži so bili pač zelo elastični in so imeli za vsako svojo pokrajino politiko, prikrojeno po meri.

Volitve so se izvedle, ustava federacije je bila sprejeta in vlada je bila sestavljena, kot da bi črncev ne bilo. Črncev niso smeli prezirati pred svetovnim javnim mnenjem. Zato so belci sprejeli v svojo skupščino tudi nekaj črncev po starem pravilu, da kdor hoče slepariti, bo vedno našel nekoga, ki se bo dal oslepariti. Svet se namreč zelo malo zanima za razne volitve po svetu, ker še volitve v sosednjih državah so dolgočasne zadeve; javnost postane pozorna, ko kaj zavre, ne pa ko se še kuha.

Vsaki pokrajini je vladala posebna vlada in celoti še federativna. Tako je nastala šala, da ni še nikoli toliko vlad vladalo tako malo ljudem. Anglija, ki je vse to budno vodila, se ni šalila; kmetje visokih njaških planot so morali zapuščati svoja polja in kopati baker v severnorodezijskih rudnikih. Dobički rudnega bogastva so se iztekali v Južno Rodezijo in tam ustvarjali industrijo; beli prebivalci te pokrajine pa so se razlili po ostalih in prevzeli v svoje roke, vajene strogega ravnanja z domačini, vse važnejše javne službe.

Združeni belci so bili močnejši kot kdajkoli poprej in marsikdo izmed njih je upal, da se bo položaj ohranil čim dlje. Trajal je deset let, do leta 1963.

Leta 1960 je posebna angleška komisija pregledala položaj in ugotovila je gospodarski napredek, koristi in prednosti federacije, a kljub temu je predlagala njeno razpustitev. Nasvet komisije je bil nekoliko presenetljiv. Komisija pa je opazila še nekaj, česar ni natisnila v svojem poročilu, in sicer, da so napredovali tudi črnci, ne samo belci in da so se med belci pojavile težnje k odcepitvi od Anglije. Angleška srednja Afrika in Južna Afrika združeni bi lahko postali nevaren tekmec za samo Anglijo.

Belemu pritisku je z druge strani nujno sledil afriški odpor in daljnovidni Angleži so v zraku zavohali nevarnost, da izgubijo vse. V Njasi so že marca 1959 izbruhnili oboroženi upori, kjer so samo Angleži šteli mrtve. Upor je znak nevarnosti, alarmni zvonec. Angleži so to razumeli in takoj ukrepali. Dali so domačinom vse, kar so zahtevali, in pri tem so pazili, da so svobodo tako obrnili, da so jo oni še vedno držali za roč, črnci pa za rezilo.

V Njasi se je bohotno razvila nacionalistična stranka, in Anglija ji je poklonila večino v pokrajinskem svetu, dala ji je tudi pravico do odcepitve od federacije. Pri tem je pazila, da druge pokrajine niso imele možnosti, odcepitve istočasno, in prebivalstvo Njase je naivno izrabilo priložnost februarja 1963.

Začel se je propad federacije, v resnici pa so jo Angleži le razstavili na kose in spet sestavili, v drugačni obliki, prilagojeni novim okoliščinam.

Ko so varno odklopili Njaso, so se Angleži lotili Severne Rodezije. Nezadovoljstvo je tam že kipelo, črnci so vztrajno ponavljali geslo: «ena oseba — en volilni glas». Bil je skrajni čas, da so jim pustili do duška. Leta 1962 so Angleži sklicali volitve tudi tam; uredili so jih na zelo zapleten način. Imeli so pač oni karte v rokah in razdelili so jih, kot se jim je zdelo. Uredili so stvar tako, da bi moral zmagati predstavnik črnske stranke, katero so podpirali belci, Nkumbula, medtem ko je ljudstvo podpiralo drugega črnca Kennetha Kaundo. Nkumbula se je povezal s Kaundo in belci so morali rešiti, kar se je dalo s sestavo koalicijske vlade.

V Južni Rodeziji se bela manjšina ni dala izpodriniti. Medtem ko so drugod črnci lahko volili, so v Južni Rodeziji septembra 1962 belci prepovedali črnsko ljudsko stranko ZAPU in zaprli njenega voditelja Joshua Nkomoja.

London je priznal «neuspeh» federacije 29. marca 1963 in priznal je posameznim vladam pravico, da izstopijo iz nje. Zadnji dan leta 1963 je bila federacija razpuščena. Kot rečeno, so federacijo do kraja izkoriščali, črnce so izžemali v korist belcev do skrajne meje in treba je bilo končati igro, dokler je bil še čas.

Sadovi federacije so bili bogati; belci so se dokončno globoko zakoreninili v osrčju Afrike s pomočjo črnskih hlapčevskih rok.

(Nadaljevanje sledi)

INA

ISTITVTO NAZIONALE DELLE ASSICVRAZIONI

FINANČNA SILA V SLUŽBI SKUPNOSTI

V 57 letih svoje zavarovalne dejavnosti je INA nakopičila ogromne rezervne sklade - tako imenovane matematične rezerve - z namenom, da zadosti, ko pride do dogodkov, ki jih police predvidevajo, dozorelim obveznostim do svojih zavarovancev. Vsota teh rezervnih skladov, ki se ugotavlja ob koncu vsakega leta, stalno narašča v tesni povezavi s stalnim napredkom podjetja.

Ta velika vsota denarja, ki se investira v oblikah, ki jih predvideva zakon ter skladno s socialnimi smotri ustanove, je napravila in še dela, da je podjetje INA finančna ustanova, ki je prvorazrednega pomena za gospodarski in socialni razvoj države.

Številke so bolj zgovorne kot besede:

86 milijard

investicij v samem letu 1968

610 milijard

premoženjskih dejavnosti, to je celotnih vsot investicij, ki so bile vložene kot jamstvo zavarovancev in ki so obstajale konec leta 1968 ter so bile tako razdeljene: ■ 210 milijard: nepremičnine (34 odst.) ■ 203 milijarde: posojila krajevnim ustanovam in drugim (33 odst.) ■ 133 milijard: vrednostni in zemljiški papirji (22 odst.) ■ 52 milijard: delniška soudeležba (9 odst.) ■ 12 milijard: bančne naložbe (2 odst.)

149 milijard

danih na razpolago v zadnjih šestih letih pokrajinam, občinam in raznim ustanovam za financiranje javnih del ali del v javno korist (ceste, hiše, šole, bolnišnice, vodovodi, športne naprave, bonifikacije itd.)

7,7 milijarde

izplačanih državi od 1959. do 1967. leta in ki odgovarjajo polovici dobička v teh poslovnih letih (ostala polovica dobička je šla v korist zavarovancev)

ZNANSTVENIKI IN UMETNIKI O «APOLLU 11»

V ČAŠI NAVDUŠENJA TUDI KAPLJA PELINA

Vodja ameriških črncev meni, da ameriška družba vzbuja navdušenje, zasluži pa tudi mržnjo - Hrvatski kipar Augustinčić ni pozabil na otroke nesrečne Biafre

Sedanji podvig ameriške astronavtike je vsekakor zgodovinski dogodek. Zato je razumljivo, da o njem govori ves svet in da ga ni človeka, ki bi tega dogodka ne doživljal, seveda pa vsak na svoj način. Pretežna večina sveta sledi tem dogajanjem z navdušenjem, del ljudi mu sledi nekako «ob strani», so pa tudi ljudje, ki se nad vsem tem navdušujejo, hkrati pa imajo k svojemu in splošnemu navdušenju tudi kaj pripomniti. Nemogoče je zadeležiti izbruhe navdušenja vseh ljudi, prav tako bi bilo težko strniti splošno odobravanje in neodobravanje v neko občeveljavno mnenje, zato se bomo omejili le na citiranje mnenj nekaterih bolj znanih ljudi s tega ali drugega področja, ljudi, ki se nad sedanjim podvigom navdušujejo, pa tudi ljudi, ki vse to sprejemajo tudi z določeno dozo kritičnosti.

Že sama izstrelitev rakete «Saturn 5» z vesoljsko ladjo «Apollo 11», ki je na eni strani doživela velikansko navdušenje, je doživela tudi protest skupine oporečnikov. Vodja ameriške Južne krščanske črnske konference pastor Ralf Abernathy je s skupino svojih somišljenikov protestiral proti stroškom, ki jih zahteva astronavtika in izjavil, da bi bilo veliko bolje, če bi ta sredstva porabili raje za reševanje perečih vprašanj bede in lakote, ki vlada v določenih predelih ZDA. Sicer pa je naslednik umorjenega črnskega voditelja Luthra Kinga *Abernathy* rekel takole:

«Družba, ki more reševati vprašanja osvajanja vesoljstva, družba, ki je sposobna pripeljati človeka na kraj, za katerega se je nekoc mislilo, da je dostopen le Bogu, družba, ki razpolaga z milijardami dolarjev, ta družba zasluži, da jo občudujemo, vendar pa da jo tudi grajamo. Ta družba zasluži občudovanje zaradi tega, kar je storila na tehničnem področju, hkrati pa ista družba zasluži tudi naš splošen prezir, zaradi razmer, ki v njej vladajo, kajti tej družbi ni uspelo izkoristiti vseh sposobnosti, vseh možnosti, da bi se osvobodila zla rasizma, bede in vojne, ki brutalno burijo vso nacijo tudi tedaj, ko je mobilizirana v ofenzivo za napad na sončni sistem.»

«Ali je večja razdalja med človeškimi rasami kot med Zemljo in Luno? Premostiti razdaljo, ki vlada med ljudmi, med rasami, ali bi to ne bilo nekaj večjega, bolj plemenitega od tega, kar dosezamo sedaj, ko se odpravljamo na Luno?»

Slavni južno-afriški kirurg dr. Christian *Barnard*, ki se je proslavil s svojim precepljanjem ali presajanjem srčne mišice, ki pa se je v zadnjem času vrgel v zabe zaradi precejšnje naklonjenosti ljubezenskim prigodam, je na vprašanje, ali bi bil pripravljen potovati na Luno, brez obotavljanja odgovoril, da bi takoj odšel na Luno «ne glede kdaj in pod katerimi koli pogoji». Njegovo stališče razumemo tudi ne glede na njegove težnje po novem. V zvezi z govoricami o njegovi naklonjenosti ljubavnim prigodam bomo navedli tudi razlago, zakaj bi bil pripravljen odpotovati na Luno: Po neki stari kitajski legendi Luna ni pusta in neobljudena. Na njej namreč živi neka čudovito lepa Kitajka, ki je prišla tja pred 4.000 leti. Čudovito lepa Kitajka je odnesla s seboj na Luno poseben napitek, ki ji omogoča, da ostane živa in mlada skozi tisočletja.

Pustimo šale ob strani in vrnimo se k znanstvenikom, tokrat med svoje ljudi.

Inženir *Vladimir Ribarič*, ravnatelj astronomskega geofizikalnega observatorija v Ljubljani je v zvezi s sedanjim podvigom rekel takole:

«Podvig posadke «Apollo 11», ki ima namen rešiti vrsto praktičnih problemov, je kljub vsemu zelo «drzen». Drznost tega poskusa je predvsem v tem, ker ni doslej še nikoli nobena ladja startala z Lunine površine. Iz tega izhaja, da je za sedaj, po mojem mnenju, največja neznanka v tem, kako se bo lunarni modul «obnesel» na Lunini površini, v tem realnem fizičnem okolju».

«Apollo 11» mirno potuje proti Luni. Armstrong in Aldrin pa sama poudarjata, da je uspeh podviga zagotovljen za 80 odst., ostalih 20 odst. pa je prepuščenih negotovosti. Pretežni del te negotovosti se nanaša prav na bivanje na Luni. Vprašanje je, kako bo modul pristal na Luni. Če bo pristal pod določenim kotom, more priti do tega, da mu pri ponovnem startu ne uspe ubrati prave poti proti vesoljski ladji. Nadalje, čeprav se o Luni sedaj veliko ve, se ne ve še vse. Ni izključeno, da modul ne pristane na trdnih tleh. Če se mu samo en «krak» pogrezne v bolj mehka tla ali mu začne drseti, bi moglo priti do težav pri ponovnem startu. Sicer pa, kako se bo človek obnašal v popolnoma novem okolju? Kako bodo Lunina tla reagirala na «plaz» raketnega motorja itd. itd.? Vse so to odprta vprašanja, na katera bodo odgovorili le pogumni ljudje, ki so na poti proti Luni.»

Kaj pa «Luna 15»?

Čeprav inž. Ribarič ne izključuje možnosti, da ima ruska sonda namen odnesti z Lune nekaj vzorcev Luninih tal, je zanj to nemogoče. Inž. Ribarič dobesedno pravi:

«Gre zares za zelo težak podvig in kolikor mi je znano Sovjeti doslej niso imeli takšne operativne rakete. Ker se v svoja vesoljska raziskovanja spuščajo le tedaj, ko so zelo dobro pripravljeni, bi morebitna takšna naloga «Lune 15» bila velika kvalitetna razlika v «stilu» dosedanjih sovjetskih naporov v osvajanju vesolja».

Direktor zagrebške zvezdarne dr. Gabrijel Divjanović se na eni strani navdušuje nad dosedanjim uspehom in nad načrti, z druge strani pa je tudi nekoliko kritičen nad vsem, kar se glede tega dogaja po svetu. Dr. Divjanović je glede tega rekel:

«Prihod prvih ljudi na Luno ni le «dogodek stoletja», pač pa stoletij. Točneje, to je uresničenje sna davnih tisočletij. Ni ga astronoma, ki bi ne pristal, da ta dogodek predstavlja — zgodovino.»

«Toda tega velikega dogodka bi se še veliko bolj veselili, če bi predstavljal krono izključno znanstvenih teženj človeškega duha, teženj po spoznavanju vesolja. Žal pa, podobno kot še marsikaj na tem svetu, so tudi ti podvigi v precejšnji meri le «privesek» nič kaj ustvarjalnih podvigov, pač pa predvsem borbe za prestiž med velesilami».

«Toda ta zadeva bi nas niti ne spravila toliko v nerazpoloženje, kot nas spravlja v slabo voljo tisto, kar se med sedanjim vsesplošnim ploskanjem zamolči, namreč dejstvo, da moremo danes osvajati vesolje s tako močnimi raketami zato, ker so nekateri generalni štabi imeli «ustvarjalno» potrebo, da eksperimentalno preverijo rakete, ki bi konec koncev mogle nositi ne preveč humano breme — vodikove bombe. Te neštete milijarde zares niso bile dane v «znanstvene» namene», za proučevanje vesolja. In vtem, ko dve tretjini ljudi na našem blaznem planetu gladuje, nam ne preostane drugo kot ploskati razmetavanju denarja, ki ga (zares vedno radodarna) mošnja boga Marsa tako na veliko daje za «znanstveno resnico». In vendar je prihod prvega človeka na Luno — ponos človeškega duha.»

Nobelov nagrajenec *Miguel Angel Asturias* je v zvezi s sedanjim podvigom rekel takole:

«Po stari legendi Indijancev rodu Maja iz moje dežele živi na Luni zajec z dolgimi rumenimi ušesi. Ta zajec je simbol sreče in miru. Upam, da bosta astronavta tega zajca ujela in ga prinesla na Zemljo. Občudujem ta novi korak človeka v bodočnost. Na vse to mislim z navdušenjem, kajti ta podvig označuje moč človeka nad prirodo. Vere in stare legende se končujejo, človek se je napotil v vesolje».

«Krištof Kolumb pri odkrivanju Amerike ni imel elektronskih naprav, pač pa le nekaj primitivnih zemljevidov. Njegovo odkrivanje Amerike je bila resnična avantura. Na Luni bo edina avantura trenutek, ko bo človek položil svojo nogo na Lunina tla. Vse ostalo ni nič drugega kot rezultat matematične preciznosti».

Slovenski pesnik Ciril Zlobec je tako izrazil svoje navdušenje:

«Ko je poletel v vesolje prvi satelit, sem bil ves iz sebe zaradi presenečenja in navdušenja. Prav tako sem bil ves iz sebe, ko je poletel v vesolje prvi človek. Vsi poznejši podvigi, prav tako tudi sedanji pristanek človeka na Luni, me ne razburijo več tako globoko. Spremljam jih in jih sprejemam kot uspeh znanosti in tehnike. Vse to pa je zares posebna poezija naše dobe, toda poezija, ki ostaja živa in privlačna samo ob novih in novih presenečjih.»

Znani hrvaški kipar Antun Augustinčić je svoje doživljanje tega velikega, zgodovinskega dogodka, označil takole:

«Čestitam znanstvenikom in hrabrim astronavtom, ki potujejo proti Luni in ki bodo morda prišli na Luno. Globoko sem prepričan, da je to največji podvig dvajsetega stoletja. Hkrati pa nisem prepričan, da bi ti isti znanstveniki in astronavti v tem našem dvajsetem stoletju bili sposobni za še večji podvig, da bi namreč prinesli hrane in zdravil otrokom v Biafri».

Hrvatski književnik *Dušan Matić* je zadevo vzel iz povsem drugačnega zornega kota. Po njegovem se sedaj odpira možnost, da bo Luna postala za človeštvo to, kar je bila nekoč Amerika, ko se je vanjo selilo veliko ljudi. Toda Luna je zelo daleč in z nje je Zemlja le majhna bleščeča krogla. In kako bo človek, se vprašuje Matić, gledal z Lune na Zemljo in kaj bodo predstavljali tedaj za posameznika njegovi dragi na Zemlji? Sploh, ali bo človek z Lune gledal na Zemljane z ironijo ali s prezirom? «To je zame drama odkritja novega sveta, novega pogleda na svet.»

Ameriški antropolog *Margaret Mead* pa meni, da je bilo v preteklosti marsikaj napačno storjenega iz enostavne naivnosti in nevednosti. Danes teh opravičil ni. Sedanji podvig je veličasten, toda s tem jemljemo otrokom trenutke radosti. «Ko je odletel v vesolje satelit, so bili starejši ljudje zaskrbljeni zaradi mednarodne tekme, ki se je s tem začela, otroci pa so bili nad tem navdušeni, pravi M. Mead — ko pa je stopil v vesolje človek, so se starejši navdušili, mlada generacija pa je nad tem manj navdušena zaradi naraščajoče krize na Zemlji.»

Še in še bi lahko naštevali pretirano navdušene, trezne in tudi kritične izjave o veličastnem dogajanju teh dni, o potovanju treh ameriških kozmonavtov proti Luni in dveh celo na samo Luno in o kroženju sovjetske sonde «Lune 15» okoli naše «blede sosede». Pa se bomo vendarle ustavili pri tem, kajti res je, da je občudovanje vsega sveta veliko, vendar imajo nekaj prav tudi tisti, ki sicer izražajo svoje navdušenje, ki pa hkrati odkrito priznavajo, da njihovo navdušenje motijo nekatere stvari, kot so številni nerešeni problemi na Zemlji

Ko je pred dnevi Sophia Loren odpotovala v Moskvo, je o tem spregovoril ves tisk. To je razumljivo, ker se je s tem Sophia Loren vrnila k filmu. Povsem na tiho pa je skoraj hkrati odpotovala v Moskvo druga znana italijanska filmska umetnica — Monica Vitti.

Vprašanja slov. manjšine na Koroškem pred SR Slovenije

Slovenska vlada je odločno proti «ugotavljanju» manjšine

Spričo dejstva, da je imel obisk delegacije izvršnega sveta SR Slovenije konec maja na Koroškem določen odmev tudi pri nas in ker je o odnosih slovenskih oblasti do koroških Slovencev pisal tudi določen slovenski tisk pri nas, povzemamo iz ljubljanskega dnevnika «Delo» odgovor, ki ga je na vprašanje poslanca Matičiča o rezultatih tega obiska ter o odnosih s koroškimi in avstrijskimi oblastmi dal v skupščini SRS član izvršnega sveta Bojan Lubej.

LJUBLJANA, 17. — Poslanec republiškega zbora skupščine SRS Cene Matičič je prosil izvršni svet, da mu nekoliko podrobneje razloži svoje mnenje o odnosih in stikih med deželno vlado Koroške in izvršnim svetom skupščine SRS, zlasti še glede na položaj slovenske manjšine na Koroškem. V svojem poslanskem vprašanju je poudaril, da ga še posebej zanimajo rezultati zadnjega obiska delegacije izvršnega sveta na Koroškem, kjer je v avstrijskem in tudi koroškem ter manjšinskem tisku zasledil nekoliko nasprotujoča poročila o razgovorih delegacije izvršnega sveta s koroško deželno vlado. Na vprašanje mu je na včerajšnjem zasedanju skupščine član izvršnega sveta Bojan Lubej odgovoril:

«Meddržavni odnosi s sosednjo Avstrijo so se v zadnjih letih razvijali vsestransko in postali lep primer vsebinskih možnosti politike dobrega sosedstva. Pomemben rezultat take usmeritve v meddržavnih odnosih z našo severno sosedo je demokratična in odprta meja zasnova, ki ustvarja ob vsakdanjih stikih obmejnega prebivalstva in pretakanju kulturnih, materialnih in drugih dobrin novo kvaliteto v naših medsebojnih odnosih. Široko odprte meje in nenehni stiki prebivalstva in družbeno-političnih predstavnikov z obeh strani meje, pogojujejo v obmejnem prostoru novo politično klimo, vzdušje večjega medsebojnega razumevanja in strpnosti.

«Stiki in srečanja izvršnega sveta skupščine SR Slovenije s koroško deželno vlado prispevajo k nadaljnjemu utrjevanju tako zastavljene politične usmeritve. Za te stike je značilno, da so vse manj samo neka splošna manifestacija kurtoaznega pomena, temveč vse bolj delovni in konkretni pogovori o aktualnih vprašanjih in odnosih med Koroško in Slovenijo. Naša prizadevanja gredo predvsem v smeri, da z nadaljnjimi pobudami in predlogi za sproščanje in poenostavitev obmejnega osebnega in blagovnega prometa utrjujemo institucijo odprte meje; da nadalje razvijemo gospodarsko sodelovanje, še posebej v okviru (predlaganih) obmejnih blagovnih in obstoječih sejemskih sporazumov, da razvijemo industrijsko kooperacijo, turistično sodelovanje in obravnavo problematike prometnih zvez; da pospešujemo kulturno-prosvetno, znanstveno in tehnično sodelovanje in izmenjavo z našimi sosedi in ne nazadnje, da razpravljamo o položaju koroških Slovencev in o odprtih vprašanjih izvajanja manjšinskih določil avstrijske državne pogodbe.

«Dejstvo je namreč, da je še vrsta življenjskih vprašanj slovenske manjšine na Koroškem, ki čakajo na pozitivno rešitev. Določeni koraki v tej smeri so bili že storjeni, ostajajo pa še pomembna vprašanja, ki jih bo potrebno premagati, da bi zagotovili koroškim Slovencem skladen narodnostni, kulturni in gospodarski razvoj. Zato si prizadevamo, da bi s svoje strani prispevali k vsestranskemu razvoju slovenske narodne skupnosti na Koroškem, zato je v vseh stikih s predstavniki sosednje dežele vprašanje koroških Slovencev stalno prisotno odprto vprašanje. Menimo, da je sedmi člen avstrijske državne pogodbe solidna podlaga za zagotovitev načela enakopravnosti Slovencev v Avstriji. Naša prizadevanja so bila in bodo zato tudi v bodoče usmerjena k zagotovitvi doslednega in celovitega izvajanja tega člena avstrijske državne pogodbe.

«Tudi ob nedavnem srečanju predstavnikov izvršnega sveta skupščine SR Slovenije in koroške deželne vlade v Celovcu, 27. in 28. maja t.l. smo obravnavali stanje in možnosti za nadaljnje razreševanje vprašanj s področja dvostranskega sodelovanja med Koroško in Slovenijo. Ponovno smo lahko ugotovili pozitivni razvoj sodelovanja in poglabljanja človeških, gospodarskih in kulturnih stikov v obmejnem prostoru. Sporazumno smo se zavzeli za poglabljanje stikov med obmejnimi osnovnimi družbeno-političnimi skupnostmi in za sproščanje in poenostavitev obmejnega prometa. Glede gospodarskega sodelovanja je bilo mnenje, da obstajajo možnosti za poživitev obmejnega blagovnega prometa in industrijske kooperacije. Poudarjen je bil interes, da spodbujamo prizadevanja mešane komisije koroške in slovenske gospodarske zbornice, ki naj z iniciativno dejavnostjo pospešuje konkretne dogovore podjetij z obeh strani meje. Z naše strani smo obnovili predlog, da bi s sklenitvijo obmejnega blagovnega sporazuma med državama bistveno prispevali k poglobitvi gospodarskega sodelovanja. Poudarjen je bil skupni interes za nadaljnje sodelovanje pri graditvi cestnih povezav med Koroško in Slovenijo, pri čemer je bil posebno poudarjen pomen predora pod Karavankami na Podkorenu. Tudi glede turističnega sodelovanja sta se obe strani zavzeli za nadaljnjo kooperacijo turističnih organizacij in skupnih prizadevanj za povečanje turističnega prometa med Koroško in Slovenijo.

«Obširno in podrobno smo obravnavali tudi ob tej priložnosti vprašanje slovenske manjšine na Koroškem, položaj koroških Slovencev in njihovo mesto in vlogo v naših odnosih. Ko smo z zadovoljstvom ugotovili nekatere ukrepe koroške deželne vlade kot je uredba o uvajanju slovenščine v deželne urade in obsodbo nedavnih šovinističnih ekscesov, smo poudarili, da obstajajo še vedno odprta vprašanja iz člena 7 avstrijske državne pogodbe, ki jin bo potrebno rešiti, da bi zagotovili koroškim Slovencem resnično enakopravnost in možnosti za nadaljnji razvoj. Zavzeli smo se za stalno podporo za kulturno in izobraževalno dejavnost slovenske manjšine in njenih organizacij, za uvedbo dvojezičnih napisov na dvojezičnem območju Koroške in za razširitev možnosti uporabe slovenščine kot drugega uradnega jezika v javnih in državnih ustanovah na narodnostno mešanih področjih Koroške. Na šolskem področju smo naceli vprašanje graditve lastnega poslopja za slovensko gimnazijo v Celovcu in se zavzeli za priznanje javnosti slovenski kmetijski šoli v Podravljah.

«S posebnim poudarkom smo apelirali na prizadevanje, da se utrjuje vzdušje strpnosti in razumevanja, ki naj omogoči koroškim Slovencem, da se bodo lahko svobodno posluževali pravic, ki jim pripadajo in pri tem opozorili na nevarnost, da bi jo lahko pomenili za mednacionalne odnose na Koroškem eventualni poizkusi šovinističnih elementov ob pripravah in izvedbi proslav ob obletnici koroškega plebiscita v prihodnjem letu.

«Delegacija koroške deželne vlade in še posebej gospod deželni glavar so nam zagotovili, da želi koroška deželna vlada zagotoviti enakopravnost vseh državljanov Koroške, da bodo določila člena 7 državne pogodbe uresničevali ne le po črki, temveč tudi v duhu te pogodbe. Deželna vlada bo storila vse, kar je v njeni moči — tako so izjavili — da bo zagotovila obstoj, enakopravnost in možnosti za nadaljnji razvoj slovenske manjšine na Koroškem. Nadaljevali bodo s prakso dogovarjanja in posvetovanj deželne vlade z obema organizacijama koroških Slovencev o vprašanjih, ki se tičejo narodnostne problematike na Koroškem. Zagotovili so, da bosta strpnost in humanistični pristop osnovna značilnost koroške deželne politike v odnosu do slovenske manjšine. Obnovljena je bila ob tej priliki tudi ugotovitev, da kakršnakoli oblika tako imenovanega «ugotavljanja» manjšine ne more biti izhodišče za uveljavljanje manjšinske politike.

«Ob tem bi želel ponovno poudariti, da nas pri odločnem odklanjanju kakršne koli oblike «ugotavljanja» manjšine kot osnove za obseg manjšinske zaščite vodi prepričanje, da je mogoče res svobodno nacionalno opredeljevanje, opredeljevanje v tej človekovi svobodi in pravici samo ob ustreznih pogojih, ki jih lahko oceni in sprejema le manjšina sama, koroški Slovenci kot naš narodni del, kakor tudi slovenski narod kot celota. Samo v takih pogojih bi bilo nacionalno opredeljevanje vredno svojega poimenovanja; vse drugo je lahko le pritisk in prisila ne pa svobodna odločitev v svobodnih pogojih.

«Mislim, da predstavlja — gledano v celoti — nedavni obisk delegacije izvršnega sveta skupščine SR Slovenije pri koroški deželni vladi nadaljnji korak pri utrjevanju dobrososednih odnosov in novo spodbudo za vsestransko razvijanje sodelovanja v obmejnem prostoru, na osnovi medsebojnega razumevanja, zaupanja in narodnostne strpnosti. Gojimo upravičeno upanje, da bodo tako dopolnjevani odnosi v obmejnem prostoru in v okviru odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo ter Slovenijo in Koroško, prizadevanja manjšine same in naša aktivna skrb za ta vprašanja, še naprej pozitivno prispevali k hitrejši in pravični ureditvi še preostalih odprtih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.»

MOSKVA, julija. — Antarktika čedalje bolj razkriva svoje skrivnosti znanstvenikom, ki jo raziskujejo. Znano je, da tudi na tem, šestem kontinentu, prihaja do potresov, da je njegova zahodna stran po svoji strukturi in rudninah drugačna od vzhodne, da znaša največja debelina ledu tu 4038 metrov. Vse, kar je bilo v zvezi z Antarktiko doslej odkritega, je omogočilo tudi sestavo njenega atlasa. V njem je prikazano vse, od zgodovine odkritja kontinenta do prispevkov, ki so jih na tem področju dale razne sovjetske odprave in znanstveniki. Posebno poglavje je posvečeno vodam in ledu južnega oceana.

Z MEDNARODNEGA SEMINARJA NEVROFIZIOLOGIJE V KOTORU

Ali bodo možgani zares strahotno orožje bodočnosti?

Tudi dva jugoslovanska znanstvenika med desetimi najuspešnejšimi na tem področju Bodočnost človeštva bi prav v zvezi z njegovim silovitim znanstvenim razvojem utegnila postati kaj malo rožnata - Ljudje kot roboti v rokah kakega pošastnega stvora

V Kotoru se je 30. junija začel mednarodni seminar nevrofiziologije, ki se je končal nedolgo tega. Na njem so bile prikazane s tega področja nadvse zanimive ugotovitve, prikazana izredno pomembna odkritja. V teku 12. dni, kolikor je seminar trajal, so tu spregovorili številni mednarodno priznani učenjaki, med temi prof. dr. J. Garcia, ki je nam drugim tudi povedal nekatera svoja mnenja, o katerih bi vsi ljudje, zlasti najodgovornejši, morali temeljito razmišljati in, seveda, tudi poiskati ustrezne rešitve. Objavljamo v pričujočem članku gradivo, ki ga je ob tej priložnosti prof. Garcia obravnaval, predvsem zaradi njegove aktualne zanimivosti ,to se pravi, ker zadeva stvarnost in pojave, ki jih neposredno doživljamo tudi mi.

Človekovi možgani predstavljaje najpopolnejšo in najbolj razvito obliko materije. Skozi dolgo dobo so predstavljali zagonetko, ki je človek ni mogel razrešiti naenkrat, pač pa le postopno. Z razvojem znanosti so se druga za drugo razkrivale tudi tajne možganov kot takih in pa tajne njihovega delovanja. To je obenem bilo odločilno za spoznavanje človekovega bistva, njegovega življenja, zavesti in spoznanje, da živimo in zakaj živimo.

Najnovejša odkritja v zvezi z možgani — med temi tudi dela dveh jugoslovanskih znanstvenikov, dr. Branislava Jankovića in dr. Ljubiše Rakića, z beograjskega vseučilišča — spreminjajo mnoge predstave o njih, zavračajoč predvsem vse mistifikacije zlasti o nematerialni osnovi mišljenja ter drugih aktivnostih možganov.

Po drugi strani ta odkritja opozarjajo na številne posledice uporabljanja novih znanstvenih spoznavanj, in to bodisi glede zdravljenja raznih bolezni, odpravljanja motenj, normaliziranja psihičnega stanja in podobno, kakor tudi glede možnosti vplivanja (v posameznih, a tudi množičnih primerih, na skupine ljudi, narode in celo vse človeštvo) na njihovo psihično zdravje, uravnovešenost, to pa v obsegu, ki gre od neznatnih nevroz in apatičnosti do množičnih oblik blaznosti, napadalnosti itd.

Najslabše je, da se ljudje sploh ne bodo zavedali, da se nanje s čimerkoli vpliva ali da se z njimi v njihovem okolju nekaj dogaja. Učenjaki, ki so se udeležili seminarja v Kotoru, se o tem izražajo z največjim navdušenjem kakor tudi obenem z dokajšnjo grozo, zakaj težko se je izogniti slutnji, da bi se možgani nekoč kot subjekt ne spremenili v odločilno orožje bodočnosti.

Toda ta bodočnost se že uresničuje. Vzemimo na primer v poštev ogromno, doslej še nikoli zabeleženo povečanje števila nevroz in raznih drugih nevrotičnih bolezni, ki v sodobnem svetu že zavzemajo obseg splošno razširjenih histerij ter epidemij. Ali so vzroki tega samo čedalje bolj zapleteni pogoji življenja v vse bolj razviti civilizaciji?

Slavni psihobiolog, prof. dr. J. Garcia iz New Yorka, je 2. julija v Kotoru prvič nasploh opozoril na neki nov strah zbujajoč razlog današnjih nevroz ter podobnih psihičnih obolenj, in to s svojim senzacionalnim predavanjem o žarčenjih kot vzrokih nenormalnega vedenja. «Tudi najmanjše doze radioaktivnega žarčenja — je dejal kasneje v razgovoru prof. Garcia — neugodno vplivajo na psihično stanje človeka in živali. Žarčenja, ki jim je danes človeštvo vse bolj izpostavljeno, povzročajo dražljaje, ki ustvarjajo določene asociacije, te pa zatem imajo v patološkem smislu velik pomen v razvoju raznih bolezni.»

«Ali je mogoče — se vprašuje prof. Garcia — iz tega zaključiti, da je moč pogoste in množične nevroze sodobnega sveta pojasniti s temi vplivi, to je učinkovanjem radioaktivnih žarčenj, povzročenih od jedrskih eksplozij in podobnih poizkusov, kot tudi z žarčenjem iz najrazličnejših naprav, kakršne so, postavimo, rentgen in druge v medicini, a katerih raba se čedalje bolj širi?

«Mi, na žalost, niti ne opažamo, kako smo vse bolj izloženi radioaktivnim žarčenjem, katera — vrhu drugih negativnih vplivov na zdravje ljudi in na njihove dedne lastnosti — nevarno razkrajajo tudi psihično stabilnost tako sodobnega človeka kot bodočih generacij.»

To odkritje ameriškega učenjaka, ki predstavlja prvorazredno znanstveno senzacijo, je povzročilo veliko zaskrbljenost, zakaj pred temi vplivi se ni moč obvarovati, možgani se jim ne morejo prilagoditi in je tako vse skupaj, pravzaprav, zelo, zelo brezupno.

Kar zadeva nevrokirurgijo in nevrofiziologijo, pa danes za največji uspeh na tem področju smatrajo odkritje prof. dr. L. Ervina s slavnoznane Harwardske univerze v ZDA o načinu odprave težkih, neznosnih bolečin, postavimo, v zadnjih, neozdravljivih fazah nekaterih malignih tumorjev in podobnih primerih. Bolnika ni moč obvarovati pred smrtjo, vendar se mu z metodo prof. Ervina lahko olajšajo zadnji dnevi.

V lobanji se s pomočjo drobcenega vrtalnega strojčka napravi drobna luknjica, skoznjo pa se v notranjosti glave namesti majcena elektroda. S pomočjo brezbolnega električnega «udarca» se nato uniči del možganov, kjer se bolezensko stanje registrira kot bolečina, in... bolečina je odpravljena. Novost omenjenega odkritja je v njegovi brzini, enostavnosti in učinkovitosti, vendar pa tudi v nekaterih drugih posledicah, ki se jih s pomočjo te metode lahko doseže, zlasti v primeru zdravljenja težkih psihičnih motenj, kakor tudi v pogledu menjanja značajskih lastnosti, skratka: z njo bo moč povsem spremeniti človeka in iz njega ter njegove psihe napraviti vse, karkoli bo kdo hotel.

Ali odpira to odkritje — v rokah kakega norca ali manijaka — pot k spreminjanju ljudi v armade poslušnih, apatičnih robotov, ubijalcev in napadalcev? Profesor dr. S. R. Lourie s psihiatričnega oddelka otroške bolnišnice v New Yorku pravi, da se «z ugotavljanjem pojavov, iz katerih se lahko razvijejo nekatera psihična obolenja in motnje, lahko pravočasno intervenira in razvoj spet privede na pravo smer». Toda iz tega obenem izhaja, da se stvari lahko razvijajo tudi v nasprotnem smislu, namreč prav v smislu malo prej postavljenega vprašanja.

Takšni zaključki niso prav nič neosnovani. Na žalost je vse to zelo realno in resnično, ker so tako sami možgani, kot njihova struktura in delovanje podrejeni najrazličnejšim vplivom, ki se lahko tudi menjajo, usmerjajo drugam, po drugi plati pa tudi sama misel, torej psihična manifestacija življenja, ne predstavlja abstrakcijo, marveč konkreten in tako rekoč otipljiv materialni — biokemijski in biofizični — proces, ki v sebi združuje biokemijske in biofizične pojave, katerih svojstva so v pretežni meri že znana in ugotovljena.

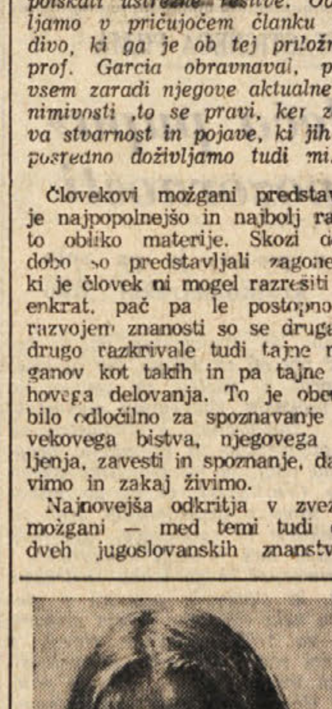

Lepa ameriška filmska umetnica Leigh Taylor-Young igra glavno žensko vlogo v filmu «Pustolovci», v katerem so glavno moško vlogo poverili Jugoslovanu Bekimu Fehmiju.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) V svojem delu se oprite tudi na intuicijo. Odpustite prijatelju, kar vam je zlega storil.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Vaš delovni načrt naj temelji na solidnih osnovah. Čustva: hladen odgovor na neko vaše pismo.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) V teku jutra boste pripravili vse pogoje za dober uspeh popoldne. Viharno čustveno vzdušje.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Dobro premislite vsak svoj odgovor. Čustva: živahni stiki na vse strani.

LEV (od 23.7. do 23.8.) Neka vplivna oseba bi vam utegnila odločilno pomagati. Spremenili boste svoje mnenje o dragi osebi.

DEVICA (od 24.8. do 22.9.) S pretirano impulzivnostjo boste samo škodili nekemu podvigu. Izberite si za kratek čas nekaj, kar vas bo zanimalo.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Obisk, ki za vas ne bo koristen. Vse preveč ste občutljivi.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 22.11.) Popoldne boste imeli vrsto odličnih uresničljivih idej. Obnovljeno bo neko prijateljstvo.

STRELEC (od 23.11. do 21.12.) Natančno določite svoje in drugih odgovornosti. Spoznajte bolje samega sebe.

KOZOROG (od 22.12. do 22.1.) V težavnem trenutku boste dokazali svojo trdnost. Družinsko skladje je odvisno v dobri meri od vas.

VODNAR (od 23.1. do 19.2.) Odprite ušesa in oči spričo potreb, ki postajajo čedalje bolj očitne. Razširite in utrdite krog svojih prijateljev.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Pridobili si boste nadvse koristno izkušnjo za svoje delo. Vesel in prijeten dan.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 19. JULIJA 1969

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 11.35 Slov. narodne; 11.50 Ansambel Venture; 12.10 T. Penko: Gozdni sadeži; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Z glasbo po svetu; 15.55 O prometni vzgoji; 16.05 Valčki; 16.45 Pesmi in igre; 17.20 Dialog; 17.30 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Komorni zbor iz Celja; 18.50 Orkester; 19.10 A. Rustja: «A. Vodopivec»; 19.20 Zabavali vas bodo...; 20.00 Šport; 20.50 Artač: «Pepče se ženi»; 21.30 Vabilo na ples.

TRST

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 14.00 Med prijatelji glasbe; 14.45 Domači avtorji.

KOPER

7.30, 8.30, 12.30, 14.30, 15.30, 17.00 in 20.15 Poročila; 7.40 Glasba za dobro jutro; 8.40 Prijetna glasba; 9.00 Pod senčnikom; 10.00 Plošče; 10.35 Pisana glasba; 10.45 Znani pevci; 11.00 Plošča sledi plošči; 11.30 Današnji pevci; 11.45 Glasba in pesem; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 14.00 Juke box; 15.05 Ritmi za mladino; 16.30 Od Soče do Drave; 17.40 Znane plošče; 18.00 Izbrali ste...; 19.00 in 20.30 Prenos RL; 20.00 Poje Kelly Smith; 23.10 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Jutranje pesmi; 9.30 Zvočni trak; 10.05 Ura glasbe; 12.05 Kontrapunkt; 13.00 Izbrane plošče; 14.40 in 15.13 Plošča za poletje; 16.00 Program za mladino; 16.30 Znanstvena oddaja; 17.35 Veliki variete; 19.10 Gershwinova glasba; 19.30 Luna park; 20.15 Plošče in skeči; 21.00 Pogovori o glasbi; 22.20 Ital. sodobni glasbeniki.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.40 Plošča za poletje; 9.40 Telefonski pogovori; 10.40 Glasbeni variete; 11.35 Telefonski pogovori; 13.00 Glasbeno-govorni spored; 14.00 Juke box; 14.45 Glasbeni kotiček; 16.00 Glasbeno potovanje; 17.10 Popoldanski spored; med 17.15 in 19.00 Tour de France; 17.40 Plošče za najmlajše; 20.11 Roman v nadaljevanjih; 20.45 Orkester Safred; 21.00 Festival neapeljske pesmi.

III. PROGRAM

10.00 Koncert za začetek; 11.15 Baletna glasba; 12.20 Bartok in Prokofjev; 13.45 Čelist Pablo Casals; 14.30 R. Strauss: Saloma; 16.10 Klavirske skladbe; 18.15 Lahka glasba; 18.45 Pianist C. Frajese; 19.15 Koncert; 20.15 Simf. koncert; 22.30 A. Adamov: «Il fiacre».

FILODIFUZIJA

8.00 Koncert; 8.45 Simfonije S. Prokofjeva; 9.25 Od gotike do baroka; 10.10 Locatellijeva sonata opus 2; 10.35 Schubertove skladbe; 10.55 Mozart in Schumann; 11.55 Nove interpretacije; 12.20 Telemannov duet za violo in flavto; 12.30 Janaček: Taras Buljba (simfonija); 13.15 Vivaldijev koncert opus 58; 13.30 Ravelova glasbena enodejanka «Heure espagnole».

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 11.00, 14.00, 16.00, 20.30 Poročila; 7.50 Danes za vas; 8.25 Telesna vzgoja; 8.45 Inform. oddaja; 9.08 Glasbena matineja; 10.05 Počitniško popotovanje; 10.20 «Čez travnike zelene»; 10.50 «Naš avtostop»; 11.15 Pri vas doma; 13.10 Iz spominske knjige...; 13.30 Kmetijski nasveti; 13.40 Domači ansambli in pevci; 14.30 Priporočajo vam...; 15.05 Janosch-Petrič: Mož in jabolko; 15.25 Polke in valčki; 16.40 Mezzosopranistka B. Glavakova; 17.00 Vsak dan za vas; 18.35 Zbor «Stane Žagar»; 19.15 «Top-pops 11»; 19.50 S knjižnega trga; 20.15 Ansambel S. Žnidaršiča; 21.00 Sobotni večer; 21.30 C. Aveline: «Redni potnik na liniji U»; 23.15 Oddaja za izseljence; 24.05 S pesmijo v novi teden.

ITAL. TELEVIZIJA

15.30 Prenos športnih dogodkov; 19.05 Izžrebanje loterije; 19.10 V parlamentu; 19.35 Nabožna oddaja; 19.50 Šport in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Festival neapeljske pesmi; 23.00 Dnevnik

II. KANAL

18.15 Paltrinieri: Il principe fantasioso; 21.00 Dnevnik; 21.15 Sodobni glasbeniki; 22.10 Gončarov: «Oblomov» (prvo nadaljevanje).

JUG. TELEVIZIJA

19.00 Nove melodije, 19.30 Disneyev svet; 20.20 Znanost in morje — 20.45 Cikcak; 21.30 Vijavaja; 21.35 Evropa pleše; 22.35 Apollo 11; 23.05 Inšpektor Maigret — film; 23.55 TV kažipot; 24.15 Poročila.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 29.7, najnižja 21.7, ob 19. uri 29.2 stop., zračni tlak 1019,5 stanoviten, veter 9 km/h jugozahodnik, vlaga 50 odst., nebo 9/10 pooblačeno, morje mirno, temp. morja 25.8 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 19. julija
VINCENC
Sonce vzide ob 5.34 in zatone ob 20.48 — Dolžina dneva 15.14 — Luna vzide ob 10.19 in zatone ob 23.03
Jutri, NEDELJA, 20. julija
MARJETA

DANES ZAKLJUČNA SEJA DEŽELNEGA SVETA

Odobren deželni zakon o prispevkih občinam za industrijske infrastrukture

Odobren tudi zakon o prispevku 6 milijonov lir tržiškemu industrijskemu konzorciju
Svetovalci KPI in PSIUP se protivijo takim ukrepom in zahtevajo globalne rešitve

Deželni svet je včeraj zasedal dopoldne in popoldne, danes pa bo zadnja seja tega poletnega zasedanja.

Na včerajšnji dopoldanski seji je deželni svet z večino glasov odobril zakonski osnutek o deželnih prispevkih občanom in konzorcijem krajevnih ustanov za gradnjo industrijskih infrastruktur. Novi zakon predvideva prispevek dežele do 6 odst. celotnih stroškov za dobo 20 let in določa letni izdatek 100 mil. lir do leta 1988.

Poročevalec Metus (KD) v obrazložitvi zakonskega osnutka omenja vse dosedanje ukrepe na področju naše dežele in olajšave za gradnjo novih industrijskih obratov od ustanovitve industrijskega pristanišča (EPIT) do finančnega zavoda «Friulia» in deželnih zakonov za razvoj industrije. V svojem poročilu poudarja, da se je le po deželnih ukrepih opazila večja dejavnost, da krajevne ustanove niso bile še deležne takih prispevkov, da se poznajo industrijske pobude tudi izven področij, ki jih določa načrt za gospodarski in socialni razvoj dežele, in da je zaradi tega treba pomagati občanom pri izgradnji infrastruktur, pod pogojem, da imajo izdelan svoj regulacijski načrt in da so določena področja za razvoj industrije. V poročilu je tudi poudarjena nujnost in zahteva, da dežela čimprej izdela deželni urbanistični načrt.

Svetovalec Calabria (KPI) je kritiziral predloženi zakonski osnutek, ker podpira samohoten razvoj ekonomije in pospešuje razlike med deželnim načrtom in dejanskim razvojem gospodarstva. Do takega stanja prihaja zaradi pomanjkanja učinkovitih sredstev in odločne politične volje večine, ki se ne zna upreti samohotnim stremljenjem in pritisku zasebnih gospodarskih skupin. Calabria je še poudaril, da je zakonski osnutek v nasprotju s kriterijem deželnega načrtovanja. Na eni strani se namreč trošijo milijarde za infrastrukture v industrijskih conah, z druge strani pa se z javnim denarjem omogoča in podpira gradnja industrijskih obratov izven industrijskih področij. Tako se podpirajo samohotne pobude in interesi zasebnega kapitala. Zaradi tega, je zaključil Calabria, komunistična skupina nasprotuje temu zakonskemu osnutku.

Svetovalec Bettoli (PSIUP) je poudaril, da njegova skupina odločno zavrača take ukrepe, ki spodbujajo samohoten razvoj gospodarstva in podpirajo interese zasebnega kapitala. Svetovalec Bertoli (PLI) je dejal, da zasebni industrialci nasprotujejo spodbudnim ukrepom brez nobenega razločka, nato pa je polemiziral s svetovalcem Calabrio glede očitkov na račun zasebnih industrialcev in njihovih profitov. Svetovalec Ramani (KD) je izrazil priznanje deželni upravi, ki bo s tem ukrepom pomagala občanom. Svetovalec Metus je pripomnil, da bo ta deželni zakon prispeval k nadaljnjemu gospodarskemu razvoju dežele, da zakon vsebuje prepise, ki preprečujejo kaotičen industrijski razvoj, da pa je nujno potreben splošni deželni urbanistični načrt. Odbornik Dulci je zavračal trditve opozicije, da se bo z novim zakonom podpirala zasebna pobuda. Poudaril je, da bodo prispevke dobivale le občine in konzorciji občin, ki bodo imele tudi večje odgovarnosti pri načrtovanju in izgradnji infrastruktur za razvoj industrije na svojih področjih.

Na popoldanski seji je deželni svet z večino glasov odobril zakon o izrednih prispevkih dežele za ureditev gradbišč velikih industrijskih obratov. Kakor smo že poročali, gre za ukrep in prispevek dežele v znesku 600 milijonov lir konzorciju za industrijski razvoj v Tržiču, da se omogoči gradnja velike tovarne, ki bo nadomestila tamkajšnjo tovarno Solvay, ki jo podjetje namerava zapreti, ker hoče osredotočiti vso svojo proizvodnjo v obratih pri Livornu. To je obrazložil v svojem sporočilu svetovalec Ginaldi, ki je dejal, da je deželna uprava skupno s predstavniki vlade, tržaškim županom in vodstvom omenjenega konzorcija proučila možnosti gradnje novega velikega industrijskega obrata, ki bo v prvi fazi zahtevala investicije več milijard lir. Zaposlenih bo pri tem približno tisoč delavcev, delavcem podjetja Solvay pa bo zagotovljena nadaljnja zaposlitev. Del sedanje tovarne Solvay bodo morali porušiti in bodo morali urediti obsežno zemljišče za gradnjo nove tovarne. Zaradi tega dežela prevzame stroške za ureditev gradbišča, dela pa bo izvedel omenjeni konzorcij v Tržiču. Nekateri predstavniki opozicije v deželni komisiji, ki je preučila ta zakonski predlog, so zahtevali, naj bi zakon izrecno omenjal podjetje Solvay, toda deželni odbor in predstavniki večinskih strank so poudarili, da se zakon ne sme omejiti samo na ta primer, ker bi lahko prišlo še do drugih primerov in tako ne bi bil potreben novi zakonski ukrep.

Proti odobritvi zakona so glasovali svetovalci KPI in PSIUP. Svetovalec Zorzenon (KPI) je v glasovalni izjavi ponovno pojasnil in poudaril stališče svoje skupine. Dejal je, da so imeli razgovor z delavci in sidikalnimi predstavniki tovarne Solvay, ki so zelo zaskrbljeni, kako bo z nadaljnjo zaposlitvijo 400 delavcev. Pripomnil je, da njegova skupina ne nasprotuje posegom dežele za ohranitev delovnih mest in zaposlitve, toda ne more odobravati politike spodbujanja in podpore zasebnim podjetnikom in kapitalu. Komunistična skupina, je še pripomnil Zorzenon, meni, da je deželna uprava le izkoristila primer Solvaya, da je predložila ta zakonski osnutek.

Svetovalec Ginaldi je pripomnil, da bo šel prispevek javni ustanovi in ne zasebnikom, odbornik Dulci pa se je čudil kritikam opozicije in je poudaril zaslugo deželne uprave, ki je dala pobudo za nadomestno industrijsko dejavnost, ki bo zagotovila nadaljnjo zaposlitev delavcev in potegnila za seboj še druge dejavnosti ter pobude.

Danes bo zaključna seja poletnega zasedanja.

Odbornik Varisco sprejel vodstvo ERSA

Deželni odbornik za promet in nadzorstvo nad zadrugami Varisco je te dni sprejel predsednika deželne ustanove ERSA Lucco in direktorja Bellavita. Razpravljali so o vprašanjih omenjene ustanove, posebno pa o problemu zadružništva. Predsednik in direktor sta deželnemu odborniku prikazala važnost in vlogo te ustanove za uveljavitev kmetijskega zadružništva.

Novi pokrajinski zdravnik pri odborniku Devetagu

Včeraj dopoldne je odbornik za higieno in zdravstvo Devetag sprejel novega pokrajinskega zdravnika dr. Vincenza Rochetta, ki je bil v službi pri pokrajinski upravi v Ascoli Picenu. Odbornik se je z novim pokrajinskim zdravnikom pogovoril o splošnih problemih higiene in zdravstva v tržaški pokrajini, o bolnišnicah, o reformi bolnišnic itd. Preučevanje krajevnih problemov bodo še poglobili v nadaljnjih razgovorih z dr. Rochettom, kateremu je deželni odbornik zaželel najboljše uspehe na novem službenem mestu.

VPRAŠANJE POSLANCA ALBINA ŠKERKA

Slovenski strokovni zavod naj se odpre še letos

Podobni zahtevi sta postavila tudi senator Paolo Sema in deželni svetovalec KPI Dušan Lovriha

Včeraj je poslanec Albin Škerk vložil v poslanski zbornici naslednje nujno vprašanje ministru za šolstvo:

«Vprašujem gospoda ministra, ker bi rad vedel, če so resnične govorice, da bo ustanovitev slovenskega strokovnega zavoda v Trstu odložena. Vprašujem zato, če ne sodi, da bi bilo primerno pomiriti javno mnenje in zagotoviti, da bo zavod pričel svoje delo že v šolskem letu 1969-1970, tako kot je bilo obljubljeno in vprašujem končno, če je res, da nameravate zapreti obstoječo srednjo šolo v Rojanu pri Trstu».

Podobno vprašanje je naslovil na ministra za javno šolstvo senator Paolo Sema (KPI), ki je med drugim poudaril «perečo potrebo, ki jo za ustanovitev take šole čutijo slovenski mladinci».

V deželnem svetu je isto zadevo sprožil tudi deželni komunistični poslanec Dušan Lovriha.

Bazovci so počastili Preslovo 70-letnico

V Bazovici so imeli sinoči v društveni gostilni prijetno domače slavje, ko so domači pevci počastili svojega zvestega pevca in društvenega delavca Mira Presla ob njegovi 70-letnici.

Domači pevci zbora «Lipa» so slavljencu zapeli nekaj narodnih, partizanskih pesmi in pa «Bazovico», za njegovo dolgoletno in požrtvovalno delo v zboru, društvu in v vasi sploh ter v celotnem našem prosvetnem in narodnem življenju pa se mu je zahvalil predsednik domačega zbora Vodopivec. Slavljencu so izročili šopek cvetja v pivskem škornju. V imenu Slovenskega kluba in številnih osebnih prijateljev pa je tovarišu Miru izrekel čestitke še prof. Vlado Turina, ki je domačine pozval, naj sledijo zgledu Mira Presla, ki je vse svoje življenje zavestno delal za skupnosti, kajti časi so težki našo manjšino v Italiji in če ne bomo imeli mnogo takih požrtvovalnih in predanih ljudi, kakršen je Miro, nam ne bo lahko v prihodnosti.

Predsinočnjim pa sta tov. Mira Presla obiskala na njegovem domu tudi predsednik in podpredsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Robert Hlavaty in Svetko Grgič ter mu skupno s čestitkami in najboljšimi željami izročila tudi dar SPZ.

Festival «Dela» v Zgoniku

Danes, jutri in v ponedeljek bo v Zgoniku tradicionalni festival glasila KPI za slovensko narodno manjšino «DELO», ki proslavlja letos 50-letnico obstoja.

Na sporedu festivala je predvsem ples ob zvokih orkestra «Kras», v nedeljo koncert godbe na pihala iz Prvačine, v ponedeljek pa nastop pevsko-glasbene skupine iz Podlonjerja.

V nedeljo ob 19. uri bo zborovanje, na katerem bosta prisotne nagovorila deželni tajnik KPI Silvano Bacicchi in član federalnega komiteja KPI Stojan Spetič.

Narodna in študijska knjižnica v Trstu obvešča, da bo zaprta od 21. julija do 17. avgusta 1969.

PISMA UREDNIŠTVU

Maturanti znanstvenega liceja o letošnjih zrelostnih izpitih

Te dni se je v našem uredništvu zglasila skupina maturantk in maturantov s slovenskega znanstvenega liceja. V nevezanem razgovoru so nam izrazili svoje mnenje o letošnjem poteku maturitetnih izpitov na svojem zavodu in izrekli precej kritičnih pripomb, ki so jih nato formulirali v odprtem pismu, ki se glasi:

1. Nova šolska reforma je predvidevala, da bo vsak kandidat na ustnem izpitu zagovarjal vsebino svojih pismenih maturitetnih nalog. Na našem zavodu do tega ni prišlo, ker sploh nismo izvedeli za izid omenjenih nalog ter torej tudi o njih vsebini nismo mogli diskutirati, kar pomeni, da dijaki, ki niso opravili mature, ne vedo, ali so padli zaradi slabo opravljenih pismenih nalog ali zaradi neznanja pri ustnem izpitu. To pa je povsem proti zakonu nove reforme.

2. Nova reforma je predvidevala da se bo pri vsakem kandidatu upošteval njegov šolski uspeh v vseh petih letih študija na višji šoli, razen tega tudi njegova zavzetost in marljivost pri študiju. To so bile pomanjkljivosti, ki jih ni upoštevala prejšnja matura, ki pa so se ponovile tudi pri sedanji maturi.

3. Na učiteljišču je bil uspeh mature letos res zelo dober in vsi smo tega veseli. Tamkajšnja komisija pa je kljub temu imela za potrebno, da skliče poseben sestanek dijakov in članov komisije, na katerem so prvi kot drugi lahko obrazložili svoja stališča ter jih javno zagovarjali. Vprašujemo se, zakaj je prišlo do takšnega sestanka samo na učiteljišču in ne tudi na drugi slovenskih srednjih šolah, kjer je bil uspeh slabši?

Pri vsem tem se z začudenjem in ogorčenjem sprašujemo, če je reforma resnično prinesla tudi našim slovenskim višjim srednjim šolam tistega novega duha, ki smo ga tako vsi želeli in pričakovali v upanju, da bo prispeval k nadaljnjemu izboljšanju delovanja slovenske šole v Italiji. Razen tega se sprašujemo, ali je komisija upoštevala tudi socialne razmere odklonjenih kandidatov, katerim bo zelo težko nadaljevati študij.

Sedaj pa še naša kritika pisanju Vašega dnevnika v zvezi z letošnjimi maturami. Kako je mogel Vaš novinar še, ko je bila matura v teku, napisati, da je ta letos lahka in da se bodo posledice tega občutile pri našem nadaljnjem študiju na univerzi. Ali je pri tem pozabil, da se nismo pripravljali na maturo le zadnjih petnajst dni, temveč, da je trajal naš študij, kot predpriprava za univerzo, polnih pet let. V petnajstih dneh študija se more malo pridobili, če ne bi že prej dobro študirali. Razen tega je bilo tako pisanje po našem tudi škodljivo za same kandidate, saj bi bilo lahko negativno vplivalo tudi na nadaljnje delovanje izpraševalne komisije?

Vprašujemo se nadalje, kdo in s kakim kriterijem predlaga, oziroma izbere, predsednika komisije. Ali res ni mogoče najti profesorja, ki obvlada slovenščino, in ki bi odgovarjal zahtevnim pogojem?

Vedno je bil Primorski dnevnik tisti, ki se boril za pravice naše šole, zato upamo, da se bo tudi tokrat zavzel za njene interese.

S spoštovanjem
dijaki V. znanstvenega liceja

Op. ur. K odstavku, ki se nanaša na pisanje naše sodelavke, pojasnjujemo, da je pač povedala svoje mnenje, potem ko je sama prisostvovala izpraševanju, in se tudi podpisala. Seveda je sodba, ki jo je izrekla, individualna. Mnogo pretirana pa se nam zdi trditev, da bi to njeno mnenje moglo biti škodljivo za maturante in da bi lahko tudi negativno vplivalo na nadaljnje delovanje izpraševalne komisije. Maturitetni izidi dokazujejo, da se to ni zgodilo.

Ostale pripombe pa so takega značaja, da se ob njih nujno postavlja potreba po resni in zavzeti analizi matur. Upoštevati je pač treba, da je bila letošnja matura prvič po novi metodi in da če je zato predstavljaja določeno neznanko za kandidate, jo je predstavljala tudi za izpraševalce. Nobena reforma ne more biti učinkovita takoj in letošnje izkušnje bodo gotovo narekovale nekatere korekture; da pa je prinesla bistveno vsebinsko izboljšanje, o tem ne more biti dvoma. Krivice so se seveda kljub temu lahko dogodile, zlasti še, če drži trditev, da izpraševalna komisija ni upoštevala tudi prejšnjih kandidatovih šolskih uspehov in da se je ozirala samo na maturo kot tako.

V celoti pa se pridružujemo vprašanju podpisnikov odprtega pisma, če res ni mogoče za predsednike komisij na slovenskih šolah najti profesorje, ki bi popolnoma obvladali slovenščino, ki bi skratka bili Slovenci. Prepričani smo, da jih je mogoče najti in da jih je v bodoče treba najti. Povsem logično je, da predsednik komisije na slovenski šoli ne more biti nekdo, ki slovenščine ne obvlada, ne govori in ne razume. To je nesmisel in obenem zapostavljanje slovenske šole v Italiji.

Sicer pa pričakujemo, da se bodo o vsem tem oglasili tudi naši šolniki.

Vprašanje J. Gerbec o šoli v Barkovljah

Občinska svetovalka Jelka Gerbec (KPI) je ponovno vložila vprašanje odborniku za šolstvo v zvezi s šolo v Barkovljah, kjer bi bilo treba zamenjati klopi. V vprašanju omenja svetovalka, da ji je odbornik De Gioia pred kratkim odgovoril na vprašanje, a da ima občutek, da se bo reševanje tega perečega vprašanja še zavleklo, zato pa vprašuje, kdaj namerava občina namestiti omenjene klopi.

TISKOVNA KONFERENCA PRIMARIJA PROF. G. MACCHIORA

Letošnji tržaški zdravstveni dnevi bodo posvečeni «iatrogeni patologiji»

Zdravstveni dnevi bodo od 4. do 7. septembra ob udeležbi znanstvenikov iz 20 držav

Razgovor primarija prof. G. Macchiora s časnikarji

Znanstveni dosežki v zdravstvu so povzročili v zdravniškem poklicu pravcat preobrat, ki se da izraziti tudi z vprašanjem, pred kom ali čim mora zdravnik ščititi bolnika. Prej je bil odgovor kaj enostaven: pred boleznijo, bakcili, okužbami. Danes pa se vprašanje lahko tudi obrne tako, da se mora zdravnik vprašati, kako bolnika ščititi pred samim seboj in nepotrebnimi ali celo škodljivimi zdravili.

Zdravil je iz dneva v dan vedno več. Zaradi zasebnega značaja zdravilske proizvodnje in konkurence med posameznimi podjetji se množi količina in raznolikost vitaminov, antibiotikov pomirjevalnih odvajalnih in hormonskih sredstev, ki niso bila strogo podvržena kemijskemu preizkusu in potrebnim higienskim nadzornim ukrepom. Zdravnik se marsikdaj znajde v položaju, ko bolnik izrecno zahteva predpis tega ali onega zdravila, vitamina, hormona, o katerem je bral reklamne oglase ali slišal pri drugih. Marsikdaj se zgodi, da vitamin, ki je enemu bolniku koristil, drugemu škoduje ali se izkaže za povsem neučinkovitega, redki, toda opazni pa so primeri, ko so zdravila, oziroma nepreviđno predpisovanje in nenadzorovano prejemanje določenih zdravil, vzroki posebnih bolezni, ki jih sodobno zdravstvo preučuje. — «Iatrogena patologija», kot se ta zvrst zdravstva v imenuje, je predmet «Tržaških zdravstvenih dni», ki bodo potekali od 4. do 7. septembra pod pokroviteljstvom tržaškega vseučilišča in ki se jih bodo udeležili znanstveniki iz dvajset držav.

Program seminarja o «jatrogenih poškodbah v zdravstvu in kirurgiji» je na posebni tiskovni konferenci v prostorih biblioteke tržaške glavne bolnišnice opisal primarij prof G. Macchioro, ki mu je bilo poverjeno komisarstvo v «klinični zdravstveni šoli» in «tržaških zdravstvenih dneh». Gre za 23. izdajo tega pomembnega znanstvenega simpozija, na katerem bo govor o načinu, kako na najbolj natančen znanstveni način določiti okvare v organizmu, ki do njih lahko pride zaradi sprejemanja nekaterih sodobnih terapevtskih metod.

Točen spored teh dni še ni določen, ker lahko pride v zadnjem trenutku do pomembnih sprememb Okvirno pa je bilo določeno, da bo na «zdravstvenih dneh» podanih kakih dvajset poročil.

V četrtek, 4. septembra bo v veliki dvorani tržaške univerze svečana otvoritev. Izročene bodo nagrade šole za bolniško zdravstvo in Italijanske zveze za srčne bolezni. Takoj po otvoritvi bo prvo predavanje v veliki dvorani glavne bolnišnice v Ul. Stuparich 1. Predaval bo prof. Baserga iz Ferrare o verjetnih in predvidenih tveganjih pri iatrogeni patologiji. Istega dne bodo prebrali svoja poročila še francoski znanstvenik Kuss, genovežan Giampalmo, prof. Arslan iz Padove in prof. Bulgarelli iz Genove.

V petek, 5. septembra bo prebral prvo poročilo prof. De Giuli, za njim po še Tržačna prof. Della Palma o «iatrogenih poškodbah zaradi joniziranih izsevanj». Za njima bodo prebrali svoja poročila še prof. Bietti iz Rima, prof. Nicolini in prof. Monti iz Trsta, prof. Fazio iz Genove, prof. De Nicola iz Padove, prof. Dal Palù iz Trsta. Sledila bo razprava.

V soboto 6. septembra bosta poročala prof. Frache iz Modene in prof. Loro iz Trsta o «sodni medicini in iatrogenih poškodbah», sledila bodo poročila prof. Meneghinija iz Barija, prof. Pietrija iz Trsta, prof. De Guglielma iz Firenc, prof. Sotgiuja iz Bologne, prof. Bonatija iz Modene, prof. Daddija iz Milana, prof. Bianchija iz Parme.

V nedeljo bodo dela «tržaških zdravniških dni» zaključena z nekaterimi poročili. Poročila bodo zbrana v knjigi.

Udeležence «tržaških zdravstvenih dni» bo v četrtek opoldne sprejel tržaški župan inž. Spaccini v dvoranah muzeja «P. Revoltella» v Ul. Diaz.

Prometni nesreči kolesarke in motociklista

Včeraj proti večeru, so morali bolničarji Rdečega križa urno odhiteti na dva kraja, od koder so jim sporočili, da sta se pripetili precej hudi prometni nesreči. V obeh primerih sta bili žrtvi mlada človeka, 15-letna dijakinja Antonella Marchi iz Ul. Carli 22 ter 17-letni Luciano Grimaldo iz Ul. Fortis 2.

Prva nesreča se je pripetila okrog 18. ure v Ulici Tedeschi. Marchijeva se je tedaj peljala s kolesom v družbi prijateljice Roberte Poggi, po omenjeni ulici navzdol. Pred nekim barom pa se je dekle nepričakovano prestrašilo, ker se je pred njo nenadoma ustavil avtomobil. Da bi se mu izognila pa je v nenadni zmedenosti zavila s kolesom preveč na levo ter se pri tem tako nagnila, da je izgubila ravnotežje in padla na tla. Z glavo je pri tem udarila ob rob vhodnih vrat bara ter negibno obležala na pločniku.

Rešilni avto jo je kmalu nato pripeljal v splošno bolnišnico v družbi prijateljice, ki je dežurnemu zdravniku pojasnila vzroke nesreče, ker Marchinijeva zaradi poškodb ni mogla govoriti. Dijakinjo so nato sprejeli na nevrokirurškem oddelku, kjer se bo morala zdraviti približno teden dni.

Dobro uro kasneje so pripeljali v bolnišnico tudi Grimalda, ki se je malo prej zaletel v Ulici Locchi s svojim ciklomotorjem znamke MB 50 v avtomobil fiat 500 z registracijo TS 73480, ki ga je upravljal 42-letni Mario Loredan iz Štramarja 111. Pri poslopju s hišno številko 30/B v omenjeni ulici je namreč avtomobilist skušal obrniti svoje vozilo z desne proti levi, ravno takrat pa je privozil mladenič z motociklom ter treščil v avtomobil.

Razen lažjih udarcev in odrgnin po raznih delih telesa, so mu zdravniki ugotovili tudi hud udarec v dimlje ter ga zaradi tega sprejeli na urološkem oddelku, kjer bo moral ležati 6 dni.

Drevi v Sesljanu Ornella Vanoni

Danes zvečer, kot napovedano, bo v sesljanskem zabavišču «La Caravella» nastopila znana pevka Ornella Vanoni. Nastopila bo ob 23. in bo njen program trajal poldrugo uro. Pela bo pesmi milanskega «podzemlja» s katerimi je zaslovela, poleg teh pa izbor svojih najboljših pesmi v treh jezikih: «Ne me quitte pas» (Jaques Brel), «Yesterday» (John Lennon), «Sassi» (Gino Paoli), «Bim bom» (Jono Gilberto), «Io che amo solo te» (Sergio Endrigo), «Arrivederci» (Umberto Bindi), «Mi sono innamorata di te» (Luigi Tenco), «La Boheme» (Charles Aznavour), «Ritornerai» (Bruno Lauzi), «The mearness of you» (Hoagg Charmichael), «Resta cu'mme» (Domenico Modugno), «Le Mur» (Gilbert Becaud)... v sporedu pesmi, posvečenih prijateljem iz pevskega sveta

Mize za spektakel in ples, ki se bo pričel v prvih večernih urah in trajal pozno v noč, lahko občinstvo rezervira v Galeriji Protti, 2 tel. 38-547. Vsaka rezervacija stane dva tisoč lir in daje pravico do ene konsumacije alkoholnih pijač

FESTIVAL ZNANSTVENO-FANTASTIČNEGA FILMA

Francoski «Rdeča pupa» film vreden pozornosti

Za zmago sicer ne prihaja v poštev, je pa zelo zanimiv - Odlični kanadski kratkometražni film

Francija je sinoči prikazala na tržaškem festivalu še en uspel fantastični film «La pupee rouge» (Rdeča pupa) režiserja Francisa Leroia. Zgodba se vrši v neznanem času in neznanem kraju in prikazuje dogodek iz borbe med partizanskimi silami in okupatorjem. Med partizani je tudi mlada Agnes, hrabro in iznajdljivo dekle, pravo nasprotje njene prijateljice Pop, za katero je svet okoli nje brez pomena. Ko gre Agnes na nevarno potovanje skozi sovražnikove vrste, pusti prijateljici stanovanje in ji naroči, naj v njem pričakuje druge borce in jih skrije. Sanjava Pop si po svoje predstavlja srečanje s partizani, dogodivščine, katerim se še sama pridruži in nato trenutek, ko jih sovražnik zasledi in se kljub obupnim mukam junaško upira zasliševalcem. Toda Agnesino potovanje se ponesreči: dekle pade pod sovražnikovimi streli, policija zasledi njeno skupino in stanovanje. Pride tako tudi do Pop in začne pravo zasliševanje: ali bo znalo sanjavo in brezbrižno dekle ponoviti hrabrosti, ki si jih je bila zamislila? Delo je lepo pripravljeno in izpejano na svojevrsten način, čeprav preveč raztrgano. Ne bi smelo priti v poštev za zmago, je pa vsekakor zadovoljilo občinstvo.

V konkurenci kratkometražnih filmov, čeprav za to sekcijo nenavadno dolg, je bil kanadski «Omotica» (Vertigine), ki so ga prikazali samo v dopoldanskih urah za časnikarje in razsodišče, med najboljšimi deli v svoji konkurenci.

Primerjali bi ga lahko abstraktni sliki, ki skuša le vzbuditi v gledalcu neki občutek. V tem primeru gre za trditev, da je človek v resnici razdeljen med racionalnostjo in iracionalnostjo. Vsakdo namreč išče v življenju nekaj nenavadnega, nesmiselnega, brezmejno prostost, ki ga reši vsake socialne in moralne vezi. Odlični svojevrstni efekti so ponesi gledalca v fantastični svet, ki se sicer skriva v nas samih in v naši na videz strogo organizirani družbi. Lep je bil tudi belgijski «Le Voyageur» (Popotnik), zgodba o dekletu, katerega je nesreča v mladih letih prisilila na vegetativno življenje v vozičku: njen edini posel je čakanje pri zakotni železniški postaji, kjer pa se le redkokdaj ustavi kakšen vlak. Nekega dne pa se zgodi čudež: iz vlaka izstopi neznanec in zanjo se prične novo življenje. Končno lahko nekomu pove svojo zgodbo, svoje trpljenje po nesreči, v kateri je izgubil življenje neki deček. Dekle se niti ne zave, da je mož ravno isti otrok, ki je prišel ponjo: ko se približa novi vlak, ga spozna in občuti svojo dolžnost. Tudi njej je usojena smrt pod vlakom, saj samo tako lahko plača svojo nepazljivost, ki je zakrivila dečkovo smrt.

Sledil je še ameriški kratkometražni film «The man creates», ki je na humorističen način opisal nekatere med glavnimi problemi današnje družbe, problemi, ki jih je povzročil znanstveni napredek. Film je bil kljub nekaterim zamisljim poprečen.

V popoldanskih urah so v kinodvorani Excelsior prikazali film «It Happened Here» (Zgodilo se je tukaj), ki prikazuje kako bi se lahko vršil boj v Angliji, ko bi jo Hitlerjeve čete zasedle. Zgodba se vrti okoli mlade zdravniške asistentke Pauline, ki se po naključju reši pred bombardiranjem in pade v roke Nemcem. Pridruži se njihovim četam kot bolničarka, dokler ne spozna angleško družino, katere člani so vsi v partizanih. Ko Nemci požgejo njihovo hišo in ubijejo prisotne, se končno Pauline zave, in sama zbeži do antinacističnih vrst, katerim se pridruži in pri njih počaka konec vojne.

uk

PO PODATKIH TRŽAŠKE PRISTANIŠKE USTANOVE

V letošnjem juniju skozi pristanišče v dovozu in odvozu 1.871.514 ton blaga

Celotni blagovni promet v razdobju januar-junij je dosegel skoraj 12.000.000 ton in je bil za dobrih 2 in pol milijona ton večji kot v enakem lanskem razdobju

Avtonomna tržaška pristaniška ustanova je objavila podatke o blagovnem prometu v tržaškem pristanišču v letošnjem juniju in v razdobju januar - junij 1969.

Iz teh podatkov je razvidno, da je celotni promet v pristanišču dosegel v juniju 1.871.514 ton, od česar je odpadlo 1.701.296 ton na izkrcano in samo 170.218 ton na vkrcano blago. Pri tem pa je treba upoštevati, da je levji delež izkrcanega blaga odpadel na dovoz nafte za čezalpski naftovod in sicer kar 1.540.435 ton.

Če primerjamo te podatke s podatki za lanski junij, potem lahko ugotovimo, da se je letošnji junijski promet povečal za okrog 110.000 ton, sam dovoz nafte pa se je povečal za okrog 270.000 ton, kar pomeni, da se je promet z manipulacijsko donosnim blagom ponovno zmanjšal.

V razdobju januar - junij pa je letošnji promet dosegel skupno 11.990.307 ton v primerjavi z 9.461 tisoč 322 tonami v lanskem enakem razdobju, kar je za dobrih 2.500.000 ton več, pri tem pa je spet treba upoštevati, da je tudi letošnji povišek šel skoraj izključno na račun večjih količin nafte v dovozu.

Če pogledamo sedaj strukturo prometa v letošnjem juniju in v razdobju januar - junij, potem vidimo naslednje:

dovoz nafte za naftovod je znašal 1.337.114. ton, izvoz rudnin 76 tisoč 392 ton in odvoz 8.972 ton, dovoz žitaric in oljčnih semen 23.074 ton in odvoz 650 ton, dovoz drugega razsutega blaga 15.228 ton in odvoz 117 ton, dovoz lesa 5.029 in odvoz 4.026 ton, dovoz drugega blaga 42.165 ton in odvoz 75.733 ton. Končno so za zaloge in ladijske potrebe vkrcali 43.937 ton blaga.

Za razdobje januar - junij pa so te postavke naslednje (skupno za dovoz in odvoz): nafta za naftovod 8.488.612 ton, rudnine 343 tisoč 844 ton, premog 158.156 ton, žitarice in oljčna semena 48.725 ton, ostalo razsuto blago 105.374 ton, les 46.670 ton in ostalo blago 833.273 ton, medtem ko je postavka zaloge in ladijske potrebe znašala 193.267 ton.

Zanimiva je tudi ugotovitev, da je iz blagovnega seznama popolnoma izginil premog, skoraj nepomembna pa je postavka les in tudi raznovrstni razsuti tovor.

Naj navedemo še podatke o osebnem prometu: V letošnjem juniju se je v tržaškem pristanišču izkrcalo 16.183 potnikov, vkrcalo pa 16.384 potnikov, skupno torej 32.567 potnikov. V razdobju januar - junij pa je celotni osebni promet dosegel 81.122 potnikov.

Šolske vesti

Državna srednja šola s slovenskim učnim jezikom «Fran Levstik» na Proseku z oddeljenimi razredi v Sv. Križu javlja, da se je pričelo s 1. julijem vpisovanje v prvi razred te šole, ki bo trajalo vsak dan do vključno 25. julija letos.

Osnovna srednja šola s slovenskim učnim jezikom «Fran Erjavec» v Trstu (Rojan) javlja, da se je pričelo s 1. julijem vpisovanje v vse razrede te šole. Vpisovanje v prvi razred bo vključno do 25. t.m. Prijave sprejema tajništvo vsak dan od 9. do 12. ure.

Ravnateljstvo državne srednje šole «Ivan Cankar» sporoča, da se je pričelo s prvim julijem vpisovanje v I. razred te šole, ki bo trajalo do vključno 25. t.m. Prijave sprejema tajništvo šole vsak dan od 9.-12. ure.

Ravnateljstvo državne srednje šole «Simon Gregorčič» v Dolini sporoča, da se je pričelo s 1. julijem vpisovanje v I. razred te šole, ki bo trajalo do vključno 25. t.m. Prijave sprejema tajništvo šole vsak dan od 9. do 12. ure.

OBVESTILO

Tajništvo sindikata slovenske šole v Trstu sporoča, da bo v juliju in avgustu sedež sindikata odprt vsak četrtek od 17. do 18. ure.

Tajništvo sindikata

Kino

FESTIVAL ZNANSTVENO - FANTASTICNEGA FILMA. Kino Excelsior (brezplačen vstop z vabilom) od 17.30 «Debrief-Apollo 8», NASA (ZDA) in dolgometražni «Acefalo» (Francija). Na gradu sv. Justa ob 21.30 «Il bombardone» (Belgija) in dolgometražna «Finestre del tempo» (Madžarska) in «Tre strane storie» (Belgija).

* * *

PARK MIRAMARSKEGA GRADU: **«Luči in zvoki».** Ob 21.30 in ob 22.45 dve predstavi «Massimiliano e Carlotta» v italijanščini. Avtobus «M» vozi iz Barkovelj, postajališče tramvaja «6» in od Miramara pred in po predstavi.

* * *

Nazionale 16.00 «Attentato ai tre grandi». Techn'color.
Grattacielo 16.30 «Sentenza di morte». E. M. Salerno, Thomas Milian. Cinemascope. — Prepovedano mladini pod 14. letom.
Fenice 16.00 «Chied perdono a Dio e non a me». Anthony Ghiora, Cristina Iosani Cromoscope.
Eden 16.30 «La casa degli amori particolari». Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior — Zaprto do 20. t.m.
Ritz 15.00, 18.20, 21.40 «Spartacus». Kirk Douglas, L. Olivier, J. Simmons. Cinemascope.
Filodrammatico — Zaprto.
Alabarda 16.30 «Sette baschi rossi». S. Rupp, K. Morris. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Aurora 16.30 «Agente 007. Si vive solo due volte». S. Connery. Technicolor.
Cristallo 16.00 «I seicento di Balaklava». Trevor Howard, Vanessa Reedgrave. Technicolor.
Capitol 16.30 «Le dolcezze del peccato». Perry Tordai, Frank Olivier, Jean Piat. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Impero 16.30 «Sette volte sette». Gastone Moschin, Raimondo Vianello. Technicolor.
Vittorio Veneto 17.00 «Il giardino delle torture». Jack Palance, Beverly Adams. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Astra 16.30 «Zum, zum, la canzone che mi passa per la testa». Technicolor. Little Tony.
Ideale 16.30 «Fathom bella, intrepida e spia». T. Franciosa, R. Fransen Technicolor.
Abbazia 16.30 «Le comicissime avventure di Don Chisciotte e Sancio Pancia». Franchi in Ingrassia. Technicolor.

KINO «IRIS» PROSEK

danes ob 19.30 barvni avanturistični film:

SFIDA NEGLI ABISSI

Igrajo: J. Caan, D. Sumner, N. Bowler.

KINO NA OPČINAH

danes ob 18. uri barvni zabavni humani in minigonna film:

BUTTATI BERNARDO

Igrajo. Elisabeth Hartman. Geraldina Page

Izleti

SPDT priredi 15. avgusta za veliki šmaren izlet v Kamniško Bistrico in nato z žičnico na Veliko planino. Vpisovanje samo do 2. avgusta v Ul. Geppa 9-11

* * *

SPDT priredi 27. julija izlet na Montaž z odhodom iz Trsta ob 5 uri zjutraj in ne v soboto popoldne, kot je bilo prvotno objavljeno. Z avtobusom do planine Pekol, od koder bo vzpon na vrh po zavarovani poti. Vpisovanje v Ul. Geppa 9. do 23. julija

* * *

Prosvetno društvo «Tabor» Opčine javlja izletnikom, da je odhod v Dolenjske Toplice v nedeljo zjutraj ob 6 uri izpred Prosvetnega doma. Da bo takoj od samega začetka zavladalo prijetno vzdušje, priporočamo vsem izletnikom točnost

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 18. julija 1969 se je v Trstu rodilo 6 otrok, umrlo je 10 oseb.

UMRLI SO: 64-letna Maria Denich vd. Masutti, 59-letni Giorgio Tentor, 68-letni Ignazio Atzeni, 50 letni Ernesto Bianco, 74-letni Giuseppe Flego, 69-letna Maria Knechtl por. Maizan, 73 letna Orsola Caporal vd. De Chiara, 55-letni Giuseppe Vidulich, 69-letni Luigi Oberdan, 86-letni Eugenio Pischianz.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

Dr. Gmeiner, Ul. Giulia 14, Manzoni, Largo Sonnino 4. INAM, Al Cedro, Trg Oberdan 2 D'Ambrosi, Ul. Zorutti 19/c.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

All'Angelo d'Oro, Trg Goldoni 8 Cipolla, Ul. Belpoggio 4. Marchio, Ul. Ginnastica 44. Miani, Drev. Miramare 117 (Barkovlje).

VELIKA
RAZPRODAJA ČEVLJEV
po neverjetnih cenah

zaradi prenehanja dejavnosti

ZERIAL - OPČINE
Ul. Nazionale 32

IŠČEMO SLUŽITELJA z nižjo srednješolsko izobrazbo; pogoji: znanje slovenščine in italijanščine v govoru in pisanju; opravljena vojaška služba; ne starejši od 30 let, zdrav in primernega nastopa; trimesečna poizkusna doba. Na roko pisane ponudbe na: Banca di Credito di Trieste — Tržaška kreditna banka S.p.A. Ul. F. Filzi 10 — Poštni predal 403 — CAP 34100; Trst.

✝

Včeraj je nenadoma preminila naša draga žena in mama

LJUDMILA GRUDEN por. BUKAVEC

Pogreb bo danes, 19. t. m., ob 19. uri iz hiše žalosti.

Žalujoči mož Lojze, sin Edi in drugo sorodstvo

Prosek, 19. julija 1969.

VESTI Z ONSTRAN MEJE

Letalski miting v Ajdovščini si je ogledalo okrog 50.000 ljudi

Drzni padalci in jadralci - Tehnično dognani letalski modeli ter bliskoviti reaktivci jugoslovanske konstrukcije in izdelka

Ajdovščina. V nedeljo 13. t. m. je bil v Ajdovščini Zvezni letalski miting, ki je tako po številu in vrstah letal kot po sporedu, bil prva res edinstvena letalska prireditev na Primorskem. Na ajdovskem letališču se je zbralo vseh vrst letal: vojaških, civilnih, športnih, transportnih, jadralnih ter na robu letališča še dva velika helikopterja Jugoslovanskega vojnega letalstva.

Ajdovsko klubsko letališče je bilo tega dne podobno velikemu mednarodnemu letališču. Vsepovsod je vladal vrvež: piloti, tehniki, padalci, vsi so hiteli nekam, vsi so imeli svoj mali veliki problem. In zunaj «bojnega prostora» več tisočglava množica že od prvih jutranjih ur nepretrgoma do poznega večera, ko se je spored zaključil, to je okrog 19. ure. Sodijo, da si je ta miting ogledalo čez 50.000 ljudi od tu in onstran meje. Vse prostore so posedli in celo cesta, ki iz Ajdovščine pelje na Črni Vrh, je bila prepolna ljudi, ki so od tam, kot z neke «galerije», gledali vse mogoče evolucije letal nad ajdovskim letališčem.

Tudi padalci so dali vse od sebe in pripravili res lepo zelo zanimivo točko, ki je navdušila občinstvo. Okrog 11. ure sta priletela dva veliki transportni letali tipa LI-3 DOUGLAS, ki sta iz višine 3.000 metrov spustili vsako po 10 padalcev, s posebnimi padali, ki so jih odprli šele po 1.500 metrov «prostega leta». Ljudje so navdušeno sledili tej točki. Na sinjem nebu je kar mrgolelo padal vseh mogočnih barv in barvnih kombinacij. Res krasen pogled! Kvaliteta padal, kot sploh vsega drugega materiala slovenskih padalcev nima nič kaj zavidati najboljšim padalcem zapadnih klubov. Krasno presenečenje je pripravil padalec, ki je skočil s posebnim italijanskim padalom tipa LISI, ki je navidez navadno padalo z avtomatičnim odpiranjem, ko pa je enkrat odprto padalec s posebno vrvjo v sredini padala sam upravlja s padalom tako, da ga po volji odpira in zapira, s tem usmerja in daje hitrost. Padalec je res izvrstno uporabil te lastnosti, tako da je le v zadnjem hipu spustil vrv in je padalo dobilo normalno obliko in tako zaustavil «divji karambol navzdol» šele na višini 20-30 metrov, ko je množica že vznemirjeno gledala kam bo treščil hladnokrvni padalec. Ko pa je lepo pristal na tleh si je takoj mirno prižgal cigareto... navadna rutina za ljudi jeklenih živcev.

Po padalcih so prišli na vrsto jadralci, ki so zelo uspešno pokazali vse možnosti jadralnega letala, ki še zdaleč niso tako omejene kot večina ljudi misli. Med enim prigrizkom in drugim, je bilo mogoče slediti evoluciji letal raznih slovenskih klubov, ki so pokazala res lepe stvari, nato pa so prišli na vrsto še aeromodeli in potem še skupne ali posamične evolucije enomotornih, dvomotornih in drugih letal, nato pa so prileteli še štirje lovci Jugoslovanskega vojnega letalstva tipa Spitfire - angleške proizvodnje, ki so takorekoč zdramili množico, ki je navdušeno sledila njihovemu karoselu.

Toda tudi najlepši miting se danes ne more zaključiti samo z batnimi motorji! Že res da so lepi, celo romantični, ko piloti skačejo vanje in jih poganjajo kot nekakšni kavboji, toda množica je nestrpno gledala le v zrak in čakala nekaj novega. In res so se s kronometrično točnostjo pojavili za obronki trnovske planote štirje reakcijski lovci tipa «SOKO J 1 JASTREB», proizvod in ponos letalskega podjetja SOKO iz Mostarja. Vse je bilo pokoncu! Množica je ostrmela, ko je videla te štiri pošasti, ki so z blazno hitrostjo in tesno druga ob drugi izvajale najtežje figure, kot znamenito «bombo» itd. In čudovite barve, spodaj temno rdeči, skoraj rjavi, zgoraj rdeči in sivi z domačimi značkami na trupu in na krmilu. Res lepa letala in zelo sposobni piloti, ki bodo s svojo dranostjo ostali vsem še dolgo v spominu.

Letalo «JASTREB» je enosedežno lahko borbeno letalo. Poganja ga turboreakcijski motor vrste Bristol Siddeley-Viper 531 — angleške proizvodnje — vse drugo pa je izdelano v kooperaciji med več jugoslovanskimi podjetji v Mostarju. Motor dovoljuje letalu največjo hitrost pri vodoravnem poletu v višini 6.000 metrov, ko dodeže 820 km na uro. Izdelki tovarne SOKO so še trenažno reakcijsko dvosedežno letalo GALEB ter enostavno enosedežno letalo z batnim šestvaljnim motorjem, imenovano KRAGULJ ali Partizansko letalo, zaradi specifičnih lastnosti za uporabo v partizanskem bojevanju.

Med skokom ob še zaprtem padalu

Celotna prireditev je bila res zadovoljiva bilanca za ajdovski aeroklub. Potekala je vzorno in disciplinirano, brez vsakega tudi najmanjšega incidenta, ki se ponavadi pri zahtevnejših manifestacijah te vrste zelo radi pripetijo. Gasilci, rdeči križ, saniteta naspoloh so ostali brez dela. Boljše tako! Ajdovskemu centru pa želimo obilo uspeha pri skupnih naporih za ograditev letališča ter pripravo velikega parkirnega prostora vzdolž letališča onkraj ceste, tako da se bodo tudi lastniki teh zemljišč veselili letalskih manifestacij.

Za sedaj nasvidenje v Portorožu letos!

Lucijan Kocman

USPEŠNA AKCIJA AGENTOV FINANČNE STRAŽE

V zasledovanem avtomobilu skrite vtihotapljene cigarete

Avtomobilista, že znanega zaradi tihotapskih prekrškov, so zaprli, avto in blago pa zaplenili

Včeraj navsezgodaj (bilo je nekaj čez 4.30), ko je bilo vse mesto še zatopljeno v nočno spanje, je bilo v bližini Trga Campo Marzio precej ljudi budnih. To so bili agenti davčnega oddelka finančne straže, ki so v temi prežali na prihajajoči avtomobil fiat 1500, kateremu so pred tem dalj časa sledili po mestnih ulicah ter iz vedenja mladeniča, ki ga je upravljal, zasumili, da gre morebiti za kakega prevoznika pretihotapljenega blaga. Ko je sumljivi avtomobil privozil na omenjeni trg se je v nočno tišino razlegel ukaz, naj se avtomobil ustavi. Avtomobilist, katerega so pozneje identificirali za Sergia Giraldija iz Trsta, se je koj ustavil in agenti so njegov avtomobil takoj obkolili ter preiskali. V prtljažniku so tako odkrili 24 kg vtihotapljenih cigaret znamke «Marlboro».

Avtomobil in cigarete so zatem zaplenili, Giraldija pa odvedli v koronejske zapore, kjer bo moral počakati do sodne razprave, na kateri mu bodo sodili zaradi tihotapstva. Kasneje so sporočili, da mladenič ni nov v tovrstni dejavnosti, saj je imel že večkrat opravka s finančnimi strežniki zaradi tihotapstva in je bil že obsojen tudi zaradi drugih prekrškov.

Deželni tajnik KD o sedanji vlogi stranke

Deželni tajnik Krščanske demokracije Tonutti je včeraj govoril voditeljem stranke o političnih razmerah po vsedržavnem kongresu KD in razkolu v Italijanski socialistični stranki. Analiziral je politični pomen kongresa ACLI, ki ga ne smemo podcenjevati zaradi poti, ki jo nakazuje demokratičnim silam za politično akcijo. Tonutti je pripomnil, da bo kongres KD prav gotovo močno vplival v notranjosti stranke in da dokazuje odločilno vlogo te stranke v sedanjih razmerah, ko prihaja vedno bolj do izraza oporekanje političnemu akcije in samih strank. Značilnost delovanja Krščanske demokracije bo torej lahko potrdila njeno zgodovinsko funkcijo in veljavnost. Prav novi notranji razgovor KD na kongresu, je dejal Tonutti, naznanjuje, da se odpirajo nove perspektive in nove možnosti. Poseg levice o tem problemu in zlasti govor Mora sta naletela na ugoden odmev in vzbudila navdušenje pri mladini, to pa zaradi tega, ker je bila poudarjena nujnost in potreba, da je KD stranka mnenj in da se je treba zavzemati za nove stvari, ki se porajajo, tudi če nimajo še točno določenih obrisov, ne pa za zastarele, ki izumirajo, čeprav slikovite in dozdevno koristne.

Ko je govoril o razkolu v socialističnih vrstah, je izrazil obžalovanje, ker to slabi demokratične sile. Dejal je, da je zdaj še prezgodaj določati vzroke razkola, ker zadeva pač ni še razčiščena. Vsekakor ni moč priznati vzrokov, ki jih navaja PSU v svoji polemiki proti PSI glede odpiranja v smeri KPI, kakor tudi si ne smemo vsega tolmačiti samo s problemom borbe za mesta in različnih značajev. Morda ni še dozorel proces združitve, morda so se ohranile notranje opredelitve po starih strukturah dveh strank in ni bilo dovolj časa, niti dovolj volje za okrepitev notranjega sožitja in harmonije. Ob zaključku svojega govora je Tonutti poudaril, da je v sedanji vladni krizi edini izhod obnovitev vlade levega centra in da Krščanska demokracija nikakor ni na razpolago za negativno preusmeritev italijanske politike. Tudi glede deželne uprave je Tonutti poudaril nujnost sodelovanja vseh sil levega centra, da se uresniči skupno dogovorjeni program.

Nalezljive bolezni

Zdravstveni urad tržaške občine je v razdobju od 7. do 13. julija zabeležil naslednje primere nalezljivih bolezni: škrlatinka 2, ošpice 14 (1 izven občine), norice 1, oslovski kašelj 2, vnetje priušesne slinavke 6, rdečke 3, nalezljivo vnetje jeter 7 (1 izven občine), akutni sklepni revmatizem 2.

Hud padec grškega mornarja

Pri stopanju z grške tovorne ladje «Fraternity», ki je te dni zasidrana ob pomolu pred hangarjem št. 55 v Novem pristanišču, se je včeraj zjutraj okrog 9. ure lažje ponesrečil grški pomorščak, 18-letni Stavros Kolubis, ki je zaposlen na omenjeni ladji. Ko se je namreč naglo spuščal po strmi brvi na pomol, mu je nenadoma spodrsnilo, da se je nekajkrat zakotalil po brvi navzdol ter pri tem udaril z levo stranjo telesa ob kovinsko ograjo. Zaradi hudih bolečin, ki jih je občutil nad levim bokom ter odrgnin po levem komolcu, so mladega pomorščaka naložili v rešilni avto Rdečega križa, ki ga je neki uslužbenec Novega pristanišča medtem poklical, in odpeljali v splošno bolnišnico na pregled. Poškodbe pa so bile resnejše, kot se je na prvi pogled zdelo, zato so grškega mladeniča pridržali za nekaj dni na I. kirurškem oddelku na opazovanju. Upajo, da bo v osmih dneh lahko zapustil tržaško bolnišnico in odpotoval v domovino.

Smrtne posledice prometne nesreče

Tragični epilog hude prometne nesreče v Ul. F. Severo: 56-letni Giuseppe Vidulich iz Ul. Campanelle, katerega so v sredo popoldne sprejeli na nevrokirurškem oddelku splošne bolnišnice s strogo pridržano prognozo, je včeraj ponoči okrog enih podlegel hudim telesnim poškodbam. Vidulicha so, kot rečeno, pripeljali z rešilnim avtom RK v splošno bolnišnico v sredo popoldne ob 13.30, ker ga je pred poslopjem s hišno številko 162 v Ul. F. Severo, ko je prečkal cesto, povozil avtomobil «simca 1300» z evidenčno tablico TS 74346, ki ga je proti središču mesta upravljal 68-letni profesor dr. Antonio Pacor iz Ul. F. Severo 87. Pri nesreči se je Vidulich močno udaril v glavo in dobil hude notranje poškodbe s krvavitvijo, zaradi česar je bila vsa zdravniška pomoč zaman. Predvčerajšnjim zvečer je nastopila kritična faza in le nekaj ur pozneje je izdihnil.

V KRATKEM IZIDE

Slovar slovenskega knjižnega jezika

(cena: 7.500 lir)

PREDNAROČILA SPREJEMA

tržaška knjigarna

TRST - Ulica sv. Frančiška 20 - Telefon 61-792

PREDEN GRESTE NA DOPUST, naročite se na

PRIMORSKI DNEVNIK

Pošljemo vam ga v kateri koli kraj, tudi v inozemstvo

15-DNEVNA NAROČNINA L 600

Telefonirajte na št. 37-338 ali 95-823

Goriško-beneški dnevnik

GOSPODARSKI PODATKI ZA APRIL

Korist goriške trgovine od jugoslovanskih kupcev

V prvih treh mesecih letos na Goriškem zgrajenih 365 stanovanj - Živahnost v industriji

Prihod kupcev iz Jugoslavije je vsako leto večji in to se v goriški trgovini pozna. To trdi mesečni bilten goriške trgovinske zbornice (podatki se nanašajo na letošnji april), kjer najdemo primerjavo z enakim mesecem v letu 1968.

V aprilu je bilo delovanje goriške trgovine zelo ugodno. Temu faktorju je pripomoglo na eni strani večanje jugoslovanskih kupcev, na drugi pa nakupovanje pred velikonočnimi prazniki.

Industrijska proizvodnja v tem mesecu je bila redna. Ni bilo velikih sindikalnih akcij razen enodnevne stavke v tržiški tovarni Solvay, kjer so se delavci zavzeli za obstoj podjetja. V tržiški ladjedelnici so bila pred zaključkom dela za dograditev prve petrolejske ladje - velikanke, v velikem paviljonu pa so v tem mesecu že začeli montirati dele za drugo petrolejsko ladjo - velikanko.

Normalno je bilo delo v tovarnah tekstilne in lesne stroke, medtem ko se je povečalo delo v tovarnah bonbonov in likerjev, kar se lahko poveže z intenzivnejšimi potrebami zaradi bližajoče se počitniške sezone.

Tudi ribiči so imeli polne roke dela. Na riških trgih v Gradežu in Tržiču so izkrcali 1879 stotov rib v vrednosti 47 milijonov lir. To je precej več v primerjavi s prejšnjim mesecem, čeprav ni to vse kar so ribiči nalovili. Mnogo rib gre namreč na kopno mimo ribjega trga in edina evidenca se vodi prav na tem trgu.

V aprilu so gradeški ribiči protestirali proti podpisu italijansko-jugoslovanske pogodbe o ribolovu na Jadranu, ker so smatrali, da niso bile upoštevane nekatere njihove zahteve v zvezi z ribolovom ob istrski obali.

Iz istega biltena je moč razbrati podatke o gradbeni dejavnosti v naši pokrajini v prvih treh mesecih tega leta. Zgradili so 62 stanovanjskih zgradb (v to število so seveda vključene tako enostanovanjske kot večstanovanjske hiše) in enajst zgradb namenjenih gospodarstvu. Če pogledamo še podrobneje te podatke ugotovimo, da je bilo v tem času zgrajenih 365 stanovanj z nad 1500 stanovanjskimi prostori in 1500 pritiklinskimi prostori. Na raznih občinah v naši pokrajini pa so v prvem trimesečju predstavili načrte za približno 90 stanovanj.

Sestanek KD-PSI sinoči v Tržiču

Pozno sinoči sta se v Tržiču sestali delegaciji Krščanske demokracije in Socialistične stranke (PSI), da bi razpravljali o položaju v občinski upravi.

Zahteve lovcev v Štarancanu

V Štarancanu je tamkajšnja sekcija lovcev skupno z odborom občinskega lovišča poslala deželnemu odborniku za kmetijstvo Comelliju pismo, v katerem zahteva da ta sprejme zahtevo občine Štarancan, da se bivše zasebno lovišče De Dottori vključi v občinsko lovišče.

Asfaltirali bodo glavne poti v ljudskem vrtu

Županstvo v Gorici javlja, da so včeraj zjutraj oddali na dražbi asfaltiranje dveh glavnih stez v ljudskem vrtu v Gorici. Dražbo je dobilo podjetje Mattiroli iz Gorice. O strošku so razpravljali na seji občinskega odbora 19. maja letos.

Odlok o nepremičninah v Bolgariji

Goriška prefektura javlja, da je bil 15. aprila letos objavljen v uradnem listu Ljudske republike Bolgarije odlok o upravljanju nepremičnin, ki so last tujih državljanov, v tej državi.

Odlok predvideva, da morajo tuji lastniki v teku 18 mesecev od objave imenovati svoje upravitelje teh nepremičnin. V nasprotnem slučaju se bo teh nepremičnin polastil krajevni ljudski odbor.

Prefektura poziva vse, ki imajo nepremičnine na bolgarskem ozemlju, naj ta odlok upoštevajo. Vse informacije dajejo prefekture in zunanje ministrstvo.

Goriško županstvo obvešča, da je zakladno ministrstvo odprlo vpis v prvi tečaj šole za kolajne. Isto ministrstvo je napovedalo natečaj za nagrado v višini 150.000 lir, ki jo bo dobil najboljši učenec prvega razreda te šole. Podrobnejše informacije na županstvu.

Partizanske proslave jutri v Karniji

V zgornji Karniji bodo jutri praznovali 25-letnico osvobojenega ozemlja v Karniji. V letu 1944 so precejšnji del Karnije osvobodile furlanske partizanske enote, ki so to osvobojeno ozemlje obdržale več časa.

V Sutriu bo jutri svečanost ob 9. uri. Na njej bo govoril bivši partizanski komandant, sedanji predsednik deželnega odbora Alfredo Berzanti. Ob 11. uri pa bo podobna svečanost v Paluzzi. Tu bosta govorila podpredsednik deželnega odbora Enzo Moro in poslanec Mario Lizzero, oba bivša partizanska poveljnika. Prireditve so skupnega značaja.

Nevihta z dežjem v Gorici

Nevihta, ki je včeraj zvečer divjala nad Gorico, je prinesla meščanom pravo olajšanje. Predvsem je ohladila ozračje, ki se je čez dan dodobra razgrelo. Včeraj popoldne so namreč na goriških toplomerih zabeležili 32 stopinj, toplomer v Ljudskem parku pa je okoli 14. ure kazal kar 34 stopinj.

Nevihta je prišla z bliskom in gromom in je ob 20. uri v mestu lilo kot iz škafa. Dež je trajal razmeroma kratek čas. Ohladil je ozračje, nikakor pa ga ni bilo dovolj, da bi namočil razsušeno zemljo.

Občinskemu svetovalcu v Sovodnjah in prosvetnemu delavcu VITU PRIMOŽIČU je žena Ljuba povila drugo hčerko. Družini čestita uredništvo Primorskega dnevnika.

SESTANEK JE BIL PRED NEKAJ DNEVI V POSTOJNI

Sodelovanje med goriško Hranilnico in bančnima zavodoma iz Ljubljane

Sestanku so prisostvovali vidni predstavniki obeh zavodov - Jeseni na vrsti drugi sestanki

V Postojni so se pred nekaj dnevi sestali zastopniki ljubljanske Kreditne banke in hranilnice ter goriške Hranilnice (Cassa di Risparmio). Za sestanek je dalo pobudo ljubljansko bančno podjetje. Prisotni so bili generalni ravnatelj ljubljanske KBH Niko Kavčič, predsednik goriške Hranilnice Gilberto Barnaba, ravnatelj goriške Hranilnice dr. Alberto Pezzini. Poleg njih so sestanku prisostvovali še novogoriški župan Rudi Šimac, član Izvršnega sveta Slovenije dr. Jožko Štrukelj, načelnik gospodarskega odseka novogoriške občine dr. Rudi Rutar.

Razpravljali so o problemih, ki zanimajo oba bančna zavoda. Postavljeni so bili temelji za vsestransko sodelovanje, ki naj privede do izboljšanja gospodarskega stanja na obeh straneh državne meje.

Predstavniki goriške Hranilnice so v Gorico povabili ravnatelja KBH in sodelavce. Po vsej verjetnosti bo ta obisk v prihodnjem septembru. Prav tako je ravnatelj ljubljanske KBH povabil v slovensko prestolnico voditelje goriškega bančnega zavoda.

V Čedadu bodo na prihodnji seji občinskega sveta razpravljali tudi o zamenjavi stavb z državno upravo. Občina bo državi odstopila znano pretorsko palačo, v zameno pa bo dobila palačo De Nordi, v kateri je nastanjen arheološki muzej.

Pisma uredništvu

«Pardo» ali Brdo?

Cenjeno uredništvo P. d.! Že pred tedni sem brai v nekem članku na tretji (če se prav spominjam) strani neke nedeljske številke Vašega dnevnika, da se je nekega seminarja v Ljubljani udeležil tudi dr. V. Černo «iz Parda» v Beneški Sloveniji. Potem sem se večkrat zanimal, kje je to «Pardo» in ga nisem nikjer našel. Danes pa sem prejel najnovejšo številko štirinajstdnevnika «Matajur» in v njej na prvi strani prebral velik naslov: «Prebivalci žele ostati v občini Brdo v Terski dolini in ne v Reziji, kamor so sedaj administrativno pripadali.»

Takoj se mi je zdelo verjetno, da je ime «Pardo» najbrž narečna oblika za «Brdo». Tako se namreč imenuje tista vas v Terski dolini, ki se v italijanščini imenuje «Lusevera». Naziv «Brdo» je uvedel že Simon Rutar v svoji znameniti knjigi «Beneška Slovenija» iz leta 1899 (izdala «Matica Slovenska»). Po vojni pa piše «Brdo» tudi dr. L. Čermelj na pr. tudi v knjigi «Tržaško ozemlje ter goriška in videmska pokrajina» (izdal Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani leta 1958). «Brdo» piše torej tudi «Matajur» (1969), katerega odgovorni urednik — kot so mi rekli — je doma iz bližnje Viskorše (Monteaperta) v sosednji občini Tipani (ital. Taipana).

Vse to — tako se mi zdi — narekuje vsemu slovenskemu tisku, da tudi v prihodnosti imenuje tisto občino v Beneški Sloveniji «Brdo», ne pa z (verjetno) narečnim nazivom «Pardo».

Mislim, da bi morali obveljati podobni kriteriji tudi za slovenska imena občin in krajev v vseh treh pokrajinah naše dežele Furlanije-Julijske Benečije, za slovensko Koroško in tudi za vso Slovenijo.

Trst, 18. malega srpana 1969.

Z iskrenimi pozdravi.

(Sledi podpis)

Rojstva, smrti

V Gorici se je 17. in 18. julija rodilo 10 otrok, umrlo je 5 oseb.

Rojstva: Cinzia Santaguida, Erica Tubetti, Ilaria Oleotto, Vittoria Maria Errico, Monica Colautti, Fabiana Brancolini, Elisabetta Papa, Fulvia Verdoia, Roberto Lucioli, Tiziano Lombardi.

Smrti: 70-letni delavec Andrej Radigna; 68-letni upokojenec Mario Terpin; 61-letni uradnik Renato Gregorig; 68-letni kmet Pietro Brumat; 64-letna gospodinja Paola Olga Meriggioli vd. Mian.

NESREČNO NAKLJUČJE V ČETRTEK ZVEČER V KAZERMETAH

Med razkazovanjem pištole prijatelju je nevarno obstrelil svojo sorodnico

Strel jo je zadel v hrbtenico ter je v videmski bolnišnici s paraliziranimi spodnjimi udi

Med pripovedovanjem vtisov s poročnega potovanja je docela nepričakovano strel iz revolverja zadel hrbtenico 22-letne mladenke, ki sedaj leži v videmski bolnišnici s paraliziranimi nogami. Nesreča se je pripetila v četrtek pozno zvečer v zgradbi številka tri v kazermetah na Svetogorski cesti. Ponesrečenka je Marina Brumat z Largo Pacassi 3. Njeno zdravstveno stanje je nadvse resno.

Brumatova je v četrtek zvečer prišla v družbi prijatelja 20-letnega Claudia Chiadesa iz Ul. Vittorio Veneto v kazermete na obisk novoporočencev 29-letnega Laura Mianija, vratarja državnega arhiva, ter njegove žene 21-letne Angele Custrin. Novoporočenca stanujeta zaenkrat pri njenih starših v kazermetah ter upata, da bosta dobila stanovanje v neki ljudski hiši. Brumatova in Custrinova sta namreč sestrični.

Medtem ko sta se ženski pogovarjali, kako je bilo na potovanju, ki je trajalo nekaj dni in se zaključilo menda v torek, sta moška razpravljala o svojih zadevah Miani, ki ima posebno veselje do orožja, je Chiadesu pokazal svoj revolver za katerega ima orožni list. Pri ravnanju z njim pa je bil nepreviden; prepričan je bil, da je revolver prazen in da lahko z njim počenja, kar ga je volja. Zaradi tega je pritisnil na petelina in sprožil: krogla je zletela iz cevi ter zadela Brumatovo v hrbet. Ranjena mladenka se je skoraj nezavestna zgrudila na tla, medtem ko so ostali sprva onemeli potem pa jo priskočili na pomoč. Poklicali so rešilni avtomobil, ki jo je najprej odpeljal v goriško splošno bolnišnico, potem pa so zdravniki odredili njen prevoz v videmsko bolnišnico, ker ji je krogla poškodovala hrbtenico. Na kraj nesreče je prišel oddelek kriminalne policije, ki je Mianija odvedel na kvesturo in ga zaslišal; proti jutru so ga izpustili na svobodo, ker se je izkazalo, da gre za nesrečo.

Policija je včeraj zaslišala tudi Brumatovo v videmski bolnišnici ob njeni postelji sta bila ves dan sestrična Angela Custrin in njen prijatelj Chiades.

Dogodek je vzbudil globoko obžalovanje med prebivalci kazermet. Včeraj opoldne so se v večjem številu zbrali pred vhodom v zgradbo ko so agenti prišli ponovno zaslišat Mianija ter pregledat stanovanje, v katerem se je nesreča pripetila.

Mati nesrečne mladenke, ki ima na Largo Pacassi poleg Korna gostilno, je bila brez besed; vedela je za hude posledice, ki pretijo njeni hčerki. V ponedeljek bi morala v Rimu položiti izpit in se zaposliti v neki javni ustanovi.

Eno izmed poslopij (označeno je s številko tri) v kazermetah, kjer se je v četrtek ponoči pripetila nesreča

Marina Brumat, ki ji je strel iz revolverja poškodoval hrbtenico

Nesreča kmeta v Krminu

V krminski bolnišnici so sprejeli na zdravljenje 23-letnega kmeta Giuliana Bodigoja, iz Krmina, ki si je pri delu na polju zadal rano na desno nogo. Ozdravel bo v dvajsetih dneh.

Smrt motociklista v cestni nesreči

V tržiški bolnišnici je včeraj ponoči umrl 66-letni Francesco Buiatti iz Fare, ki se je v četrtek v popoldanskih urah ponesrečil na cesti pri San Canzianu. Buiatti je vozil motorček in se je zaletel v avtomobil fiat 750.

Nesreča ženske iz Sovodenj

V četrtek zvečer se je na delu na svojem dvorišču ponesrečila 55-letna Marija Gorkič, bivajoča v Sovodnjah, Ulica Bergamas 2. Zdravniško pomoč so ji dali v goriški splošni bolnišnici. Ozdravela bo v tednu dni.

Vpišite svoje otroke v 1. razred slovenske enotne srednje šole

Ravnateljstvo državne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici javlja, da se vpisovanje v 1. razred enotne srednje šole vrši vsak dan do vštevši 25. julija na tajništvu šole v Ul. Randaccio 10, od 9. do 12. ure. Vabimo vse slovenske starše, da svoje otroke vpišejo v slovensko srednjo šolo

Slovenska folklora nocoj v parku Tinin v Feletto Umbertu

V Felettu Umbertu, vasici ki leži nekaj kilometrov od Vidma ob cesti Videm - Tricesimo, bo nocoj nastopila ljubljanska folklorna skupina «Emona». Nastop bo v parku Tinin. V glavnem bodo slovenski folkloristi prikazali slovenske plese, na sporedu pa imajo tudi nekaj makedonskih plesov.

V istem parku bo domača šagra tudi jutri. Na sporedu imajo običajne igre, ki so v običajih domačih praznikov.

BENEŠKI SLOVENCI vabijo na praznovanje v Klodič

Danes, 19. in jutri, v nedeljo, 20. t. m. bo v Klodiču v Rečanski dolini dvodnevno praznovanje domačega patrona. Za to praznovanje in za pripravo raznih nastopov je bil ustanovljen odbor domačinov, v katerem je tudi predsednik društva «Ivan Trinko». Nocoj ob 20. uri zvečer bo nastopil Slovenski oktet iz Nove Gorice in tudi zabavni orkester, ki bo igral na plesišču, bo iz Nove Gorice. V nedeljo popoldne bo nastopil domači pevski zbor «Rečanj» iz Lies pri Klodiču z narodnimi in drugimi pesmimi. Mladinci društva «Rečanj» pa bodo recitirali in uprizorili domače skeče. Zvečer bomo imeli meddeželno boksarsko srečanje. Za vse nastope vlada veliko zanimanje med beneškimi Slovenci. Društvi «Rečanj» in «Ivan Trinko» vabita vse Slovence, naj se tega praznovanja udeležijo v velikem številu, saj lahko postane ljudski tabor Beneške Slovenije. Posebno vabita društva s Tržaškega in z Goriškega, da organizirajo za ta dva dni izlet v Klodič, kjer se bodo dobro počutili, saj je vse pripravljeno od pijače do gibanic.

Kino

CORSO. 17—22: «Cinque per l'inferno», G. Garko in M. Lee; kinemaskopski film v barvah.

VERDI. 17—22: «Diamanti a colazione», M. Mastroianni in R. Tushingam, italijanski kinemaskopski film v barvah.

MODERNISSIMO. 17.15: «O tutto o niente», G. Ardisson in A. Tamiroff, italijanski kinemaskopski film v barvah, mladini pod 14. letom prepovedan.

VITTORIA. 17.15—21.30: «Confessioni intime di tre giovani spose», D. Freyer in K. Haerte, nemški film v barvah, mladini pod 18 letom prepovedano.

CENTRALE. 17.30—21.30: «Una lunga fila di croci», A. Steffen in W. Berger; ameriški kinemaskopski film v barvah.

Tržič

AZZURRO. 18—22: «Chiedi perdono a Dio non a me». Italijanski film.

EXCELSIOR. 17.30—22: «La battaglia dei giganti», dokumentarni film. Kinemaskope v barvah.

PRINCIPE. 18—22: «Gli uccelli vanno a morire in Peru», J. Seberg in M. Ronet, ameriški barvni film.

SAN MICHELE. 18—22: «Il cavaliere di Lagardere», J. Piat, francoski barvni film.

Nova Gorica

Soča (Nova Gorica): «Strel z nebotičnika», ameriški barvni film ob 18.30 in 20.30

Deskle: «Človek in Marakeša», francoski film — ob 20.

Svoboda (Šempeter): «Prisega zveste žene», ameriški barvni film — ob 18.30 in 20.30.

Šempas: «Angelika in sultan», francoski barvni film — ob 20.30.

Kanal: «Sherlock Holmes v borbi z Jackom», angleški barvni film —ob 20.30.

Renče: «Jaz ljubimec», švedsko-danski film — ob 20.30.

Prvačina: «Smešne stvari so se dogodile na poti v Forum», ameriški barvni film — ob 20.30.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči bo odprta lekarna Soranzo, Verdijev korzo 57, tel. 28-79.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči bo odprta lekarna «S. Nicolo», dr. Olivetti, Ulica 1. maja 1, tel. 73-328.

DEŽURNA CVETLIČARNA

Jutri bo v Gorici odprta cvetličarna Reichmann, Korzo Italija 34, tel. 53-71.

šport šport šport šport šport šport

KOLESARSTVO

«TOUR DE FRANCE»: 20. ETAPA

Zadnji na skupni lestvici prvi na etapnem cilju

Etapo je osvojil Francoz Matignon - Merckx je zopet povečal svoj naskok na skupni lestvici

OLERMOND - FERRAND, 18. — V današnji etapi je prišlo do precej nenavadnega dogodka: ne le, da ni osvojil etape eden od favoritov ampak le navaden pomočnik, vodonosec, to je bil celo kolesar, ki je bil do danes na zadnjem mestu skupne lestvice, Francoz Pierre Matignon, ki nastopa za hišo Frymatic. Njegov zaostanek za rumeno majico znaša nič manj kot dobre tri ure in pol, kljub temu pa si je danes privoščil, če že ne razkošje, pa vsaj zadovoljstvo, da je prispel prvi na cilj in tako je na tej veliki dirki tudi on odgriznil košček slave, vsekakor sladek košček.

Seveda pa je imel Matignon tudi srečo, da se je etapa zaključila že pri 198. km, kajti če bi bila nekoliko daljša bi vsekakor ne imel več dovolj moči, da bi branil svoj naskok, saj se je ta zmanjšal v zaključnem delu vožnje od 7'40" na slabo poldrugo minuto, in še tako je Francoz, «rdeča lučka», zadnje metre poti prevozil v «cikcaku». Bil je tako izčrpan, da ni mogel več držati trdno niti krmila.

V tem zaključnem delu vožnje je Matignona skoraj spravil z vodilnega položaja sam Merckx, kateremu je tako za las ušla še ena etapna zmaga. Merckx je namreč tudi danes trdno sklenil, da osvoji etapno zmago. Toda zgrešil je račune, čeprav le za las. Matignona je namreč spustil predaleč in z lovom je začel prekasno. Čeprav je v zadnjih kilometrih napenjal vse sile (po prihodu na cilj je moral nekaj minut ves zasopel počivati, kar sicer ni njegov običaj) ni uspel nevtralizirati vse prednosti, ki si jo je zbral Francoz. Poleg tega je Merckx tudi drugače vozil danes nekoliko manj živahno in sproščeno kot v prejšnjih dneh in tudi svojega zadnjega zasledovalca Guttyja se je znebil s silovitim sprintom šele v zadnjih desetinah metrov.

Kljub temu pa je seveda Merckx še vedno vozil precej bolje kot njegovi nasprotniki. Do 130 km je ves čas nadzoroval položaj in ni dopuščal presenečenj. Tedaj pa je ušel Matignon. Ker zaradi svojega velikega zaostanka na skupni lestvici ni bil v bistvu nikomur nevaren mu je glavnina pustila prosto pot. 20 km pred ciljem je imel Francoz 7'40" prednosti, ki pa se je pri vzponu na Puy de Dome (1.415 m) nekoliko zmanjšala. Na tem vzponu se je za ubežnikom pognal Merckx, pridružilo se mu je nekaj kolesarjev, od katerih pa jih je več kmalu začelo zaostajati, med prvimi Gimondi. Merckx se je nato otresel še Poulidora, Pingeona, Van Den Bosscheja, tik pred ciljem pa je pustil za seboj še Guttyja.

Pred «Tourom» sta zdaj še dve etapi. Jutrišnja bo najdaljša od vseh, pravi kolesarski maraton: merila bo 329 km. Kljub svoji dolžini pa verjetno ne bo preveč naporna, saj zahteva tradicija, da prevozijo to etapo kolesarji v miroljubnem razpoloženju, v turističnem slogu. Pojutrišnjem pa bosta na vrsti obe zadnji poletapi, zjutraj v cestni vožnji, popoldne pa na kronometer. Prav nobene možnosti ni torej praktično več, da bi Merckx v nedeljo ne prispel v Pariz kot zmagovalec. In to zasluženo.

Etapna lestvica

1. Pierre Matignon, ki je prevozil 198 km dolgo progo v 6.49'54"
2. Eddy Merckx (Bel.) 6.51'19"
3. Paul Gutty (Fr.) 6.51'24"
4. Martin Van Den Bossche (Bel.) 6.51'41"
5. Roger Pingeon (Fr.)
6. Poulidor (Fr.) 6.51'56"
7. Gandarias (Šp.) 6.51'59"
8. Panizza (It.) 6.52'25"
9. Janssen (Hol.) 6.52'33"
10. Van Impe (Bel.)
11. Van Springel (Bel.)
12. Agostinho (Port.)
13. Schutz (Luks.) 6.52'48"
14. Galdos (Šp.) 6.52'51"
15. Van Schil (Bel.) 6.52'57"
16. Castello (Šp.) 6.53'01"
17. Wagtmans (Hol.) 6.53"06"
18. Bayssiere (Fr.)
19. Dumont (Fr.) 6.53'16"
20. J. Galera (Šp.) 6.53'23"
21. Zimmermann (Fr.) 6.53'32"
22. Gimondi (It.)
23. Balmamion (It.)
24. Letort (Fr.) 6.53'39"
25. Theilliere (Fr.) 6.53'52" itd

Skupna lestvica

1. Merckx (Bel.) 102.47'13"
2. Pingeon (Fr.) 16'40" zaostanka
3. Poulidor (Fr.) 21'20"
4. Gimondi (It.) 26,31"
5. Gandarias (Šp.) 30'07"
6. Wagtmans (Hol.) 32'29"
7. Vianelli (It.) 38'35"
8. Agostinho (Por.) 48'04"
9. Letort (Fr.) 48'07"
10. Janssen (Hol.) 49'49"
11. Van Impe (Bel.) 51'48"
12. J. Galera (Šp.) 52'39"
13. Theilliere (Fr.) 59'23"
14. Panizza (It.) 1.01'25"
15. Dumont (Fr.) 1.01'49" itd.

OBVESTILO

Sestanek predstavnikov posameznih športnih društev v organizacijskem odboru 11. slovenskih športnih iger, bo v torek, 22. julija ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. Geppa 9.

26. in 27. t. m. se bosta med seboj pomerili ženski plavalni reprezentanci Jugoslavije in Italije. V jugoslovanski ekipi bo nastopila med drugim tudi olimpijska zmagovalka Djurdja Bjedov (srednja na naši sliki)

KOŠARKA

V PRIJATELJSKI TEKMI

Drevi na igrišču Poleta nastop Borovih košarkarjev

Po tekmi bo prijateljski večer v kriškem pristanu

Borova košarkarska sekcija bo drevi ob 19. uri na igrišču openskega Poleta priredila tekmo med mešanima moštvoma mladincev in članov. Po tekmi bodo igralci odšli v kriški «portič», kjer se bodo zadržali v veseli družbi.

Moštvi bosta nastopili z naslednjima postavama:

«TRUBAR»: Silvan Ambrožič, Adrijan Zavadlal, Sergij Tavčar, Igor Sancin, Boris Fabjan, Ivo Sosič, Valter Hrvatič, Mladen Škerlj in Edi Čermelj.

« OLIMPIC » : Aleksander Sirk, Stojan Kafol, Stojan Hrvatič, Branko Lakovič, Martin Kralj, Danjel Zavadlal, Livij Pertot in Rajmund Kralj.

Namen tekme je dvojen. Prvič bo srečanje služilo kot trening za natečaj v Rovinju, ki se ga bodo letos prvič udeležili tudi Borovi košarkarji. S primernim, seveda ne pretiranim treningom bodo potem v Rovinju borovci lažje osvajali tehnične novosti, ki jim jih bodo posredovali priznani trenerji.

Drugi namen — ki je seveda važnejši — je ta, da bo tekma lepa priložnost za srečanje naših košarkarjev tudi v poletni dobi, ko se navadno vsakdo porazgubi po raznih taborjenjih itd. Bor nadaljuje tako svojo športno politiko z namenom, da bi ustvaril v raznih sekcijah prijateljsko vzdušje in sporazumevanje, ki sta neobhodno potrebna za naše športno udejstvovanje.

Jan

ODBOJKA

Ob 70-letnici PD Lipa v Bazovici

V petek in soboto zanimiv ženski turnir

V Bazovici bo organiziralo domače športno društvo Zarja prihodnji teden ženski odbojkarski turnir v okviru proslav 70-letnice obstoja PD Lipa. Sinoči so opravili žrebanje, ki je dalo naslednji izid:

petek, 25. julija ob 20.30
polfinale
Sokol — Bor
Zarja — Gaja
sobota, 26. julija ob 21. uri
finale za 3. mesto
finale za 1. mesto

BOKS

Čuvalo-Harrison avgusta v Pulju

PULJ, 18. — V Pulju bodo imeli 18. avgusta izredno zanimivo in slikovito boksarsko srečanje. Znani kanadski boksar jugoslovanskega porekla Čuvalo se bo pomeril z boksarjem težke kategorije Stafford Harrisom z Jamajke. Dvoboj je določen na 10 krogov. Dvoboj se bo odvijal v izredno sugestivnem okolju, namreč v stari puljski areni, v kateri prirejajo tudi filmski festival.

Čuvalo je v teh dneh že v Pulju, kjer se pripravlja na srečanje s Harrosim skupno z Matom Parlovom, ki se je na zadnjem amaterskem evropskem boksarskem prvenstvu uvrstil v finale.

IZUM ŠVICARSKE TOVARNE LONGINES

Elektronska ura za športne tekme

Kvarcov števec Longinesa

Tovarne ur investirajo velikanske vsote denarja v raziskave novih tehnoloških postopkov in novih prijemov pri izdelovanju natančnih merilcev časa. Švicarska tovarna Longines je izdelala za potrebe športa (pa tudi za druge meritve, kjer je potrebno določiti natančen čas) poseben kvarcov elektronski števec, ki je le malo večji od navadnega zavojčka cigaret. Prav te miniaturne mere izdelka so tehnični podvig, kateremu na tem področju ni enakega. Ta «ura» meri čas do stotinke sekunde natančno, številčnico pa sestavljajo 7 mm visoke številke, ki so jasno vidne. Običajne okrogle številčnice in kazalcev ta aparat nima in prav tako ne nobenega krogličnega ležaja. Ker ta števec nima nobenega mehaničnega sestavnega dela se tako sploh ne obrabi in ker ga tudi ni treba naravnavati (kot uro) je to naravnost idealen merilec časa, ki obenem ne zahteva nobenega vzdrževanja. Kvarcov elektronski števec se lahko upravlja s posebno elektronsko napravo tudi na daljavo in bo na športnih prireditvah služil kot doslej najpopolnejši kronometer — štoparica.

Njegove mere so 10 x 8 x 3,4 cm.

TOTIP

1. —	prvi	1	1	
	drugi	X	2	
2. —	prvi	1		
	drugi	2		
3. —	prvi	2		
	drugi	1		
4. —	prvi	1	1	
	drugi	X	2	
5. —	prvi	X	2	
	drugi	2	X	
6. —	prvi	1	2	1
	drugi	2	1	X

Ljubljanski plavalni klub Ilirija slavi 50-letnico svojega obstoja

Med ustanovitelji je bil tudi mecen in ljubitelj slovenskega športa ing. Bloudek

V teh dneh slave v Ljubljani pomemben športni jubilej. Ljubljanski plavalni klub Ilirija slavi namreč petdesetletnico svojega obstoja in sodi danes med najstarejše slovenske športne klube sploh.

Ta klub je ustanovila kmalu po zaključku prve svetovne vojne skupina ljubljanskih športnih entuziastov, med katerimi je bil tudi znameniti športni pedagog, mecen in graditelj slovite mamutske skakalnice v Planici, ing. Stanko Bloudek.

Plavalni klub Ilirija si je deset let po svojem obstoju zgradil ob robu tivolskega parka lastno kopališče s plavalnim bazenom olimpijskih mer, ki je bil za tedanje čase med najsodobnejšimi na svetu. Gradnja bazena je stala tedaj tri milijone dinarjev in zanimivo je, da je od te vsote daroval dva milijona iz svojega žepa sam ing. Bloudek.

Po dograditvi bazena se je šport v Ljubljani izredno razvil in je dosegel izredno kakovostno višino. V stari Jugoslaviji je bila Ilirija med najboljšimi plavalnimi klubi v državi. Tedaj so za ta klub plavali znani tekmovalci kot Vilfan, Cerar, Žižek in drugi, odlikovala pa sta se tudi skakalca v vodo Ziherl in Kordelič. Mnogi člani Ilirije so med drugo svetovno vojno sodelovali v osvobodilnem gibanju in nekateri so tudi darovali svoje življenje.

V počastitev petdesetletnice svojega obstoja je Ilirija organizirala več prireditev, za katere si je zagotovila tudi nastop več znanih tekmovalcev, kot so olimpijska zmagovalka Djurdja Bjedov (to bo sploh njen prvi nastop v Ljubljani), znani skakalec v vodo iz Italije Klaus Dibiasi, ki je prav tako osvojil zlato olimpijsko medaljo in drugi. V okviru teh proslav so priredili tudi plavalno srečanje med praško Slavijo in Ilirijo v katerem so zmagali Pražani s 123:117.

TENIS

POKAL DE GALEA

Poljska in Mehika v finalu

MONDORF LES BAINS, 18. — Mehika in Poljska sta se uvrstili v finale mednarodnega mladinskega teniškega tekmovanja za pokal De Galea. Mehika je premagala Dansko s 3:0, Poljska pa Luksemburg prav tako s 3:0.

* * *

V finalnih srečanjih evropskega področja tekmovanja za Davisov pokal vodi v Bristolu v skupini A Velika Britanija proti Južni Afriki z 2:1, v Bukarešti pa je v vodstvu Romunija proti Sovjetski zvezi z 2:0.

ROKOBORBA

Na svetovnem mladinskem prvenstvu

Vsa najboljša mesta za Sovjete in Bolgare

BOULDER, 18. — Na svetovnem mladinskem prvenstvu v rokoborbi grško - rimskega sloga so si vsa najboljša mesta razdelili med seboj sovjetski in bolgarski tekmovalci. Sovjeti so osvojili sedem naslovov svetovnih prvakov, Bolgari pa tri.

KOŠARKA

SONDRIO, 18. — Na mednarodnem košarkarskem turnirju v Sondriu je zmagala ameriška ekipa TWA, 2. je bil Splügen Bräu, 3. Lokomotiva Zagreb in 4. Oransoda.

Za goriško peterko so nastopili tudi Turbić, Ćosić in Djerdja.

ATLETIKA

HELSINKI, 18. — V mednarodnem prijateljskem srečanju v Helsinkih je moška atletska reprezentanca Finske nepričakovano premagala Vzhodno Nemčijo s 115:108.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO — TRST z namenom da vzbudi med mladino zanimanje in ljubezen do gorskega sveta in narave sploh razpisuje

N A T E Č A J

za najbogatejšo zbirko razglednic gorà in gorskega cvetja, s točno označbo pogorja in slovenskim imenom cvetja. Veljavnost natečaja do 10. oktobra t. l. Tri najboljše zbirke bodo nagrajene.

BALINANJE

V PADRIČAH

Nastop naraščajnikov jutri na igriščih Gaje

Gaja bo nastopila z 18 igralci

Jutri bo v Padričah zanimiv balinarski turnir, katerega se bo udeležilo lepo število tekmovalcev. Doslej so že zagotovila nastop štiri tržaška društva, verjetno pa se bo prijavilo še katero.

Turnir bo tem bolj zanimiv, ker se ga ne bodo udeležili — kot običajno — le starejši igralci, ki gojé to aktivnost večinoma v bolj rekreativni in družabni obliki, ampak se bodo pomerili med seboj najmlajši, naraščajniki.

Turnir ne bo veljaven za ekipno konkurenco, ampak le za posameznike. Začel se bo ob 9. uri zjutraj in se bo verjetno zavlekel preko vsega dneva, saj je samo Gaja prijavila nič manj kot 18 tekmovalcev. Poleg tega društva so doslej zagotovili svoj nastop še Agricoltore, Poldo in Gretta.

Vse kaže, da se obeta turnirju — ki ga organizira balinarska zveza — lep uspeh in vlada zanj veliko zanimanje.

Vodstvo ŠD Gaja je organiziralo na svojem športnem igrišču ples, ki bo trajal tri dni. Danes se bo začel ob 20. uri, jutri ob 19. in v ponedeljek zopet ob 20. uri.

Ljubljanski plavalni klub Ilirija proslavlja v teh dneh 50-letnico svojega obstoja. Ta jubilej so proslavili med drugim tudi s tekmovanji, katerih se je udeležila vrsta slovenskih plavalnih klubov iz drugih mest (na sliki)

NOGOMET

Jašin se je premislil

MOSKVA, 18. — Sloviti sovjetski nogometni vratar Lev Jašin se je premislil. Pred časom je namreč izjavil, da se bo letos umaknil iz aktivnega športa. Zdaj pa je to svojo izjavo preklical in dejal, da bo še nadalje nastopal za svoj matični klub, moskovski Dinamo, in za sovjetsko državno reprezentanco, če ga bodo seveda še potrebovali. Jašin je star 40 let.

V AVGUSTU LETOS

Ture in izleti SPD Trst

Slovensko planinsko društvo Trst je pripravilo za letošnje poletje res pester planinski program. [...] skupine bodo pod vodstvom izkušenih planincev krenile na [...] dnevne ture preko Kamniških Alp, Julijcev in Dolomitov.

Izleti so zamišljeni tako, da se jih lahko udeležijo treniran planinec ali pa mladinec, ki doživlja svoje prvo srečanje z gorami. Ture bodo avgusta meseca in sicer:

Od 6. do 17. avgusta — Kamniške Alpe — vzponi na Kočno, Grintovec, Skuto, Turško goro, Brano in Ojstrico.

Od 3. do 8. avgusta — Julijske Alpe — tura preko sedmerih Triglavskih jezer, Dolič, vrh Triglava s povratkom v Trento.

Upoštevajoč leta in pripravljenost udeležencev je možna daljša ali zahtevnejša varianta.

Od .ɔ. do 24. avgusta — Dolomiti — vzponi na Antelao, [...] področja Tre cime (morebitni [...] ni); krožna tura Tofane di Rozes z vzponom; področje skupine Sella, vzpon na Piz Boe; tura po skupine Catinaccia, ogled Torri del Vajdet, povratek po prelazu San Pellegrino.

To je le izvleček že točno [...] sanih programov, za katere [...] zainteresirani dobili podrobne [...] pojasnila pri NORČI ZAVADLAL, *Ul. Geppa 9/III.* Točnejša pojasnila bomo objavljali tudi v našem dnevniku.

Zaključek vpisovanj — 31. julija

GEORGE SAND

Indiana

21.

Njegovi izbruhi so bili bolj surovi kot besni, njegovo vedenje bolj neotesano kot nesramno. Po naravi ni bil hudoben, bili so trenutki, ko ga je prevzelo sočutje, iz sočutja kesanje, in v kesanju je bil skoraj občutljiv. Taborno življenje je postavilo pri njem surovost za načelo. Z manj uglajeno in manj blago ženo bi bil pohleven kakor ukročen volk; toda tej ženi je bila usoda mrzka in si ni niti prizadevala, da bi jo zboljšala.

XI

Ko je Raymon stopil iz svojega giga na dvorišču v Lagnyju, mu je upadel pogum. Stopil bo pod streho, ki mu je zbujala strahotne spomine! Skladno s svojim značajem je ob preudarku lahko premagal vzgibe srca, vendar jih ni mogel zadušiti, in tisti hip ga je klalo kesanje enako hudo kot poželenje.

Prvi, ki mu je prišel nasproti, je bil sir Ralph, in ko ga je zagledal v večni lovski opravi, obdanega s psi ter resnega kot kak škotski laird, se mu je zazdelo, da hodi podoba, katero je odkril v sobi gospe Delmarejeve. Takoj nato je prišel polkovnik, in postregli so jim s kosilom, ne da bi se Indiana prikazala. Ko je Raymon stopal skoz vežo mimo biljardne dvorane, je prepoznaval mesta, ki jih je spoznal v vse drugačnih okoliščinah, in postalo mu je tako slabo, da se je komaj še spomnil, s kakšnimi nameni je to pot prišel.

«Zares ne bo gospe Delmarejeve?» je vprašal polkovnik nekoliko pikro faktotuma Lelièvra.

«Gospa je slabo spala,» je odvrnil Lelièvre, «in gospodična Noun... (hudič, še kar naprej se mi vsiljuje to ime!), hočem reči, gospodična Fanny mi je odgovorila, da gospa zdaj počiva.»

«Kako pa to, da sem jo pravkar videl na oknu? Fanny se je zmotila. Pojdite in povejte gospe, da je kosilo na mizi...; ali še bolje, sir Ralph, moj dragi sorodnik, pojdite gor in poglejte sami, ali je vaša sestrična zares bolna.»

Ako je Raymonu prešinil živce bridek srh, že ko je služabniku iz navade ušlo nesrečno ime, so se mu ob polkovnikovem naročilu vneli s čudnim občutkom jeze in ljubosumnosti.

«V njeno sobo!» je pomislil. «Ni dovolj, da je vanjo postavil njegovo podobo, celo osebno ga pošilja. Ta Anglež uživa tukaj vse pravice, ki si jih nemara niti sam soprog ne upa lastiti.»

Kakor da je uganil Raymonove misli, je rekel gospod Delmare:

«Nikar se temu ne čudite: gospod Brown je naš hišni zdravnik, povrhu je naš bratranec, pošten fant, in vsi ga imamo iz srca radi.»

Ralpha ni bilo kakih deset minut nazaj. Raymon je bil raztresen, počutil se je slabo. Ni jedel, kar naprej je gledal proti vratom. Naposled se je prikazal Anglež.

«Indiana se zares ne počuti dobro,» je rekel. «Predpisal sem ji, naj zopet leže.»

Mirno je prisedel k mizi in jedel z dobrim tekom. Prav tako polkovnik.

«Jasno je,» je pomislil Raymon, «izbrala si je izgovor, da me ne bi srečala. Ta dva tukaj ji ne verjameta, in polkovnik je očitno bolj nejevoljen kot zaskrbljen zaradi ženinega zdravja. Dobro je, moja stvar uspeva bolje kot sem pričakoval.»

Težava je zdramila njegovo voljo, Nounina podoba, pred katero je od začetka oledenel od groze, se mu je zgubila na temnem opažu. Kmalu je videl samo še lahko postavo gospe Delmarejeve, ki je tod blodila. V salonu je sedel k njenim statvam, (med kramljanjem in igrano zaskrbljenostjo) ogledoval cvetlice vezenine, otipaval svilo, vsrkaval vonj, ki so ga zapustili njeni drobni prstki. To vezenino je že videl v Indianini sobi; tedaj je bila komaj začeta, zdaj je bila posuta s cvetlicami, ki so se razcvetele v vročičnem dihu, poškropljene z vsakdanjimi solzami. Raymon je čutil, da silijo tudi njemu na rob vek, in iz kdove kakšne simpatije je pogledal obzorje, ki ga je po navadi otožno objemala Indiana, ter od daleč opazil belo zidovje Cercyja, ki se je risalo v ozadje rjave zemlje.

Polkovnikov glas ga je vrgel pokonci.

«Pojdimo, dragi sosed,» je rekel, «čas je, da se vam oddolžim in spolnim svoje obljube. Tovarna polno obratuje in vsi delavci so pri svojih opravilih. Tu imate svinčnik in papir, da si lahko zapisujete.»

Raymon je hodil za polkovnikom, si očitno prizadevno in radovedno ogledoval tovarno, povedal kako opazovanje in tako dokazal, da obvlada enako kemijsko kakor mehansko znanost, neverjetno potrpežljivo poslušal neskončno razpravljanje gospoda Delmareja, se vživljal v nekatere njegove zamisli, drugim ugovarjal in se sploh obnašal tako, da bi prepričal o svojem velikem zanimanju za te stvari, medtem ko je komaj mislil nanje in so plesale njegove misli okoli gospe Delmarejeve.

Po pravici povedano, mu nobena znanost ni bila tuja, za nobeno odkritje ni bil nedovzeten, povrhu je imel na skrbi bratove koristi, ki je bil zares vložil vse svoje premoženje v podobno, dasi mnogo večje podjetje. Edina nadmoč gospoda Delmareja je bilo njegovo natančno znanje, ki se je zdaj pokazalo z najboljše plati, da je lahko izkoristil ta pogovor.

Sir Ralph je bil slab trgovec, toda zelo moder politik [...] ogled tovarne je dopolnil z gospodarskimi ocenami na [...] visoki ravni. Delavci so si ljubosumno prizadevali, da bi [...] kazali strokovnjaku vso svojo spretnost in sami sebe [...] kašali v hitrosti in delavnosti. Raymon je vse videl, vse [...] na vse odgovarjal, mislil pa je samo na ljubezen, ki [...] je privedla na ta kraj.

Ko so izčrpali notranji mehanizem, se je zasukal pogovor na količino in moč vodnega toka. Odšli so iz tovarne [...] splezali na zapornico in naročili mojstru, naj vzdigne [...] patice ter ugotovi naraščanje toka.

«Gospod,» je rekel mož gospodu Delmareju, ki je [...] tovil maksimum pri petnajstih pednjih, «oprostite, letos [...] jih namerili že sedemnajst.»

«Kdaj pa? Motite se,» je rekel polkovnik.

«Oprostite, gospod, to je bilo tisti večer, preden ste [...] vrnili iz Belgije; saj res, prav tisto noč se je utopila gospodična Noun; dokaz temu je, da je odneslo truplo tam [...] jezom, in da se je ustavilo prav na tem mestu, kjer [...] gospod.»

Delavec je govoril zelo živahno in pokazal mesto, kjer je stal Raymon. Nesrečni mladenič je smrtno prebledel, prestrašen pogledal v vodo, ki je tekla pod njegovimi nogami [...] njegov smrtnobledi obraz, ki se je v njej zrcalil, mu [...] vsilil utvaro, da tu še vedno plava truplo; vrtoglavica [...] je prijela, in omahnil bi bil v potok, če ga gospod Brown bi bil pridržal pod pazduho in odvedel.

«Bodi,» je rekel polkovnik, ki ni opazil ničesar in [...] tako malo mislil na Noun, da se mu ni niti sanjalo o [...] monovem stanju; «vendar je bil to izjemen primer, [...] prečna moč toka je... Kaj, za vraga, je pa z vama?» je rekel in mahoma obstal.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino ne naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst